

Cap 1

Folosirea pildelor. Ascultarea și îndemnul spre înțelepciune. Fiiul să dojenească să nu urmeze după îmblânzirile păcătoșilor. Înțelepciunea îndeamnă spre a sa îmbrățișare, și celor ce o urăsc le vestește perirea.

1. **P**ildele lui Solomon, fiul lui David, împăratul lui Israil.
2. Spre știința înțelepciunii și a învățaturii,
3. Spre înțeleagerea cuvintelor preceperii și spre priimirea dovedirii învățaturii, îndreptării și judecății și a dreptății,
4. Să să dea celor mici isteția, tinărului învățatura și înțeleagerea.
5. Auzând înțeleptul, mai înțelept va fi, și cel ce priceape va stăpâni ocârmuirile,
6. Va priceape pilda și tâlcuirea, cuvintele înțelepților și găciturile lor.
7. *Frica Domnului, înceaperea înțelepciunii. Înțelepciunea și învățatura nebunii le defaimă. *Psal. 110, 10.
Ecli. 1, 16.
8. Ascultă, fiul meu, învățatura părintelui tău și nu părăsi legea maicii tale,
9. Ca să să adaogă har capului tău și lanțu de aur grumazului tău.
10. Fiiul meu, de te vor apleca păcătoșii, nu te odihni lor.
11. De-ți vor zice: „Vino cu noi, să aleșuim sânge, să ascundem închisori împotriva celui ne|greșit în zădar,
12. Să-l înghițim viu ca iadul și întreg ca pre cel ce să pogoară în groapă.
13. Toată avearea scumpă vom găsi; umplea-vom casele noastre de jafuri.
14. Soarte aruncă cu noi, o pungă fie noao tuturor”.
15. Fiiul meu, să nu umbli cu ei, opreaște piciorul tău de la cărările lor.
16. *Că picioarele lor la răotate aleargă și grăbesc a vârsa sânge. *Isaie 59, 7.
17. Iară în zădar să aruncă mreașea înaintea ochilor paserilor.
18. Și aceștia împotriva sângelui său aleșuiesc și cugetă vicleșuguri împotriva sufletelor sale.
19. Așa, cărările a tot scumpului pre sufletele celor ce le stăpânesc le răpesc.
20. Înțelepciunea afară vestește, în uliță dă glasul său.
21. În capătul mulțimilor strâgă, în porțile cetății vestește cuvintele sale, zicând:
22. „Până când, prunci, iubiți pruncia, și nebunii ceale ce le sânt vătămătoare vor pofti și cei nepricepuți vor urî știința?
23. Întoarceți-vă la certarea mea! Iată, vă voi aduce duhul meu și vă voi arăta cuvintele mele.
24. *Că v-am chemat și v-ați lepădat. Întins-am mâna mea și n-au fost cine să să uite. *Isaie 65, 12 și
66, 4.
25. Defăimat-ați tot sfatul meu și certările mele le-ați lenevit.
26. Și eu întru perirea voastră voi râde și vă voiu batjocori când vi să va întâmpla ceaea Irim. 7, 13.
de care vă teameți, ||

27. Când va năvăli de năpraznă dosada și perirea ca viforul spre voi va răpști, când va veni asupra voastră năcazul și strâmtoarea, 164r
28. Atunci mă vor chema și nu voi auzi, dimineață să vor scula și nu mă vor afla.
29. Pentru că au urât învățătura și n-au priimit frica Domnului,
30. Nici s-au odihnit sfatului meu și au hulit toate mustările mele,
31. Pentru aceea vor mânca rodirile viii sale și de sfaturile sale să vor sătura,
32. Urgirea pruncilor îi va ucide, sporirea nebunilor îi va pierde.
33. Iară cel ce mă va asculta fără frică să va odihni și întru prisosire să va desfăta, frica celor răi depărtându-să”.

Cap 2

Căștigarea înțelepciunii câte bunătați aduce și câte răotăți depertează; cu carea vin darurile lui Dumnezeu și fără carea în tot locul să greșaste.

1. iule, de vei priimi cuvintele mele și poruncile mele vei ascunde lângă tine,
2. Să auză ureachea ta înțelepciune; pleacă inima ta spre cunoștința priceaperii.
3. Că de vei chema înțelepciunea și vei pleca inima ta la priceapere,
4. De o vei căuta, ca banii și ca comoarale o vei săpa, |
5. Atunci vei înțeleage frica Domnului și știința lui Dumnezeu vei afla. 164v
6. Că Domnul dă înțelepciunea și din gura Lui, priceaperea și știința.
7. Păzi-va mântuirea dreptilor și va acoperi pre cei ce pășesc curat,
8. Țiind cărările dreptății și căile sfinților păzând;
9. Atunci vei înțeleage dreptatea și judecata și îndreptarea și toată cărarea bună.
10. De va întra înțelepciunea în inima ta și știința sufletului tău va plăcea,
11. Sfatul te va păzi și priceaperea va ținea ție,
12. Să te scoți din calea rea și de la omul ce grăiaște ceale întoarte,
13. Carii lasă calea cea dreaptă și umblă prin căi întunecoase,
14. Carii să veselesc când fac rău și sălteză în lucruri reale,
15. A căroră căile sânt întoarte și defăimați pașii lor;
16. Să te izbăvești de muiarea streină și de la cea din afară, carea moaie cuvintele sale,
17. Și părăsește pre povățuitoriul tinerețelor sale,
18. Și de legătura Dumnezeului său să uită. Că s-au plecat spre moarte casa ei și la iad cărările ei.
19. Toți carii întra la dânsa nu să vor întoarce, nici vor apuca cărările vieții;
20. Ca să umbli în cale bună și căile drep | ților să le păzești. 165r
21. Că cei drepti vor lăcui pre pământ și cei uniți vor rămânea într-însul,
- *Iov, 18,17. 22. *Iară cei fără leage de pre pământ vor peri și cei ce lucrează nedrept să vor lua de la dânsul.

Cap 3

Înțelepciunea lungeaște viața. Mila și adevărul să nu să părăsască. Nădeajdea spre Dumnezeu. Teamerea de Dumnezeu. Dumnezeu să se cinstească. Certarea lui Dumnezeu cu veselie a o priimi. Lauda înțelepciunii. Celor ce urmează înțelepciunea toate li-s norocite. Priiatinului degrabă a-i da, nici a-i face rău, nu a să prici. Celor răi a nu urma. Perirea celor fără leage și blagoslovenia cuvioșilor.

1. iule, nu uita leagea mea și poruncile mele inima ta să le păzască,
2. Că lungimea zilelor și anii vieții și pace îți vor adaoge.
3. Mila și adevărul să nu te părăsască; pune-le împrejurul grumazului tău și le scrie în tăblile inimii tale.
4. Și vei afla har și învățatură bună înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.
5. Să aibi nădeajde spre Domnul din toată inima ta și nu te răzima de priceaperea ta.
6. În toate căile tale gândește de Dânsul | și El va îndrepta pașii tăi. 165v
- *Râm. 12, 16. 7. *Nu fi înțelept la tine însuși; teame-te de Dumnezeu și te depertează de rău,
8. Că va fi sănătate buricului tău și răcoare oaselor tale.
- *Tovie 4, 7. 9. *Cinstește pre Domnul din averile tale și pârga tuturor rodirilor tale îi dă.
- Luca 14, 13. 10. Și să vor umplea șurile tale de sațiu și teascurile tale vor prisosi de vin.

11. *Învățătura Domnului, fiiule, nu o lăpăda, nici slăbi când te cerți de la Dânsul. *Ovr. 12, 5.
 12. Că pre care-l iubeaște, Domnul îl ceartă și ca tatăl întru fiu bine îi place. Apoc. 3, 19.
 13. Fericit omul care află înțelepciunea și care curge cu înțeleagerea.
 14. Mai bună-i câștigarea ei decât neguțătoria argintului și a aurului celui dintâiu și mai curate rodurile ei.
 15. Mai scumpă iaste decât toate bogățiile, și toate care să doresc aceștia nu să pot asămăna.
 16. Lungimea zilelor în dreapta ei, și în stânga ei, bogățiile și mărirea.
 17. Căile ei, căi frumoase și toate cărările ei păciuite.
 18. Lemnul vieții iaste celor ce o vor priimi, și care o va ținea, fericit.
 19. Domnul cu înțelepciune au întemeiat pământul și au alcătuit ceriurile cu priceaperea.
 20. Cu înțelepciunea Lui s-au desfăcut adâncurile și norii cu roo cresc.
 166r 21. Fiiule, să nu curgă acestea de la ochii tăi; | | păzește legea și sfatul,
 22. Și va fi viață sufletului tău și har gâtlejului tău.
 23. Atunci vei umbla cutezând în calea ta și piciorul tău nu să va potigni.
 24. De vei dormi, nu te vei teame; odihni-vei și dulce va fi somnul tău.
 25. Nu te spăimânta de năprazna frică și de năvălirea puterilor celor necredincioși.
 26. Că Domnul va fi putearea ta și va păzi piciorul tău să nu te prinzi.
 27. Nu opri a face bine pre cel ce poate; de poți, și însuți fă bine.
 28. Nu zice priiatinului tău: „Du-te și te întoarce! Mâne ț-oiu da”, putând îndată a-i da.
 29. Nu cugeta priiatinului tău rău, având el spre tine nădejde.
 30. Nu te prici împotriva omului în zădar, nimic rău el făcându-ți.
 31. *Nu râvni omului nedrept, nici urma căile lui, *Psalm 36, 1.
 32. Că urăciune iaste Domnului tot înșelătorul și cu cei uniți graiurile Lui.
 33. Lipsire de la Domnul în casa necredinciosului, iară lăcașurile dreptilor să vor blagoslovi.
 34. El va rușina pre înșelători și blânzilor le va da har.
 35. Mărirea o vor moșteni înțelepții; înălțarea nebunilor, ocară.

Cap 4

166v *Înțeleptul, cu pilda sa, îndeamnă a căuta înțelepciunea, a căruia tâlcuiaște folosânțale. De la căile necu|raților a să abate, și a dreptilor a le îmbrățișea. Pentru paza inimii, a gurii și a pașilor.*

1. uziți, fiilor, învățătura părintelui și luați aminte, să știți priceaperea.
 2. Daru bun vă voiu da, legea mea să nu o părăsiți.
 3. Că și eu fiu am fost părintelui meu, tinerel și unul născut înaintea maicii mele.
 4. Și mă învăța și în zicea: „Priimească inima ta cuvintele mele, păzește poruncile mele și vei fi viu!”
 5. Stăpânește înțelepciunea, stăpânește priceaperea; nu uita, nici te abate de cătră graiurile gurii mele.
 6. Nu o slobozi și te va păzi; iubeaște-o și te va ținea.
 7. Începutul înțelepciunii stăpânește înțelepciunea și întru toată moștenirea ta câștigă priceaperea.
 8. Apucă-o și te va înălța; mări-te-vei de la dânsa când o vei îmbrățișa.
 9. Da-va capului tău sporirea harurilor și cu coroană aleasă te va acoperi”.
 10. Auzi, fiiule, și priimește graiurile gurii mele, ca să ți să înmulțască anii vieții.
 11. Calea înțelepciunii voiu arăta ție, duce-te-voiu în cărările dreptății,
 12. Prin carele întrând, nu să vor strâmtoni pașii tăi și, alergând, nu vei avea potignire.
 13. Țâne învățătura, să nu o slobozi, păzește-o, că aceasta iaste viața ta.
 14. Nu te desfăta în cărările necredincioșilor, nici să-ți placă calea răilor;
 15. Fugi de dânsa, nici să treci prin ea, abate-te și o părăsește,
 16. Că nu dorm de nu vor face rău și să răpește somnul de la ei de nu vor împiedeca. | |
 167r 17. Mâncă pânea necredinții și vinul nedreptății beu.
 18. Iară cărarea dreptilor, ca lumina strălucind, purceade și crește până la zi desăvârșit.
 19. Calea necredincioșilor, întunecoasă; nu știu unde cad.
 20. Fiiule, ascultă vorbele mele și spre cuvintele mele pleacă ureachea ta.
 21. Nu să deperteaze de la ochii tăi, păzește-le în mijlocul inimii tale,
 22. Că viața sânt celor ce le află și a tot trupul sănătate.

23. Cu toată paza țâne inima ta, că dintr-însa porceade viața.
24. Depertează de la tine gura îndărăvnică și buzele ceale hulitoare departe fie de la tine.
25. Ochii tăi văză ceale dreapte și geanele tale meargă înaintea pașilor tăi.
26. Îndrepteaze cărarea picioarelor tale și toate căile tale să să întărească.
27. Nu te abate spre dreapta sau spre stânga; depărtează piciorul tău de la rău, căci căile ceale de-a dreapta ta le cunoaște Domnul, iară ceale de-a stânga sânt întoarte și El va îndrepta alergările tale și călătoriile tale în pace le va povățui.

Cap 5

Poruncește a să feri de curvă și să nu să piarză ostenealele și anii. Muiarea sa să o iubească și de cea streină să fugă.

1. iule, ia aminte la înțelepciunea mea și spre priceaperea mea pleacă ureachea ta.
2. Să păzești cugetele, și învățătura buzele tale să o fie. Nu socoti înșelăciunea muierii. |
3. Că faguri picăturind sânt buzele curvei și mai neated decât untul-de-lemn, grumazul ei. 167v
4. Iară ceale mai de pre urmă ale ei, amare ca pelinul și ascuțate ca sabiia de doao părți.
5. Picioarele ei să pogoră spre moarte și la iad pașii ei străbat.
6. Prin cărarea vieții nu umblă și pașii ei sânt rătăciți și necercetați.
7. Acum, dară, fiiule, auzi-mă și nu te depărta de la graiurile gurii mele.
8. Depărtează de la dânsa calea ta și nu te apropiia de ușa casei ei.
9. Nu da streinilor cinstea ta și anii tăi celui nemilostiv.
10. Nu cumva să să umple cei din afară de puterile tale și ostenealele tale să fie în casă streină,
11. Și să gemi în ceale mai de pre urmă, când vei mistui cămurile tale și trupul tău și vei zice:
12. „Căci am urât învățătura și muștrărilor nu s-au odihnit inima mea,
13. Nici am ascultat glasul celor ce mă învăța și învățătorilor nu mi-am plecat ureachea mea?
14. Mai în tot răul am fost în mijlocul adunării și a împreunării”.
15. Bea apă din jgheabul tău și din curgerea puțului tău.
16. Iasă izvoarele tale afară și prin ulițe împarți apele tale.
17. Aibi-le sângur, nici fie streinii părtașii tăi.
18. Fie izvorul tău blagoslovit și te veselește cu muiarea cea din tinerețele tale.
19. Cerbul e priimit și mînzul preaiubit; ugerile ei să te îmbeate în toată vremea, în dragos | | tea ei te desfătează pururea. 168r
20. Pentru ce te înșeli, fiiule, de la cea streină și te încălzești în sânul alții?
21. *Privește Domnul spre căile omului și toți pașii lui socoteaște.
22. Nedreptățile sale vânează pre cel necredincios, și cu funile păcatelor sale să strânge.
23. Acesta va muri, că n-au avut învățătura și întru mulțimea nebunii sale să va încelui.

*Iov 14, 16 și 31, 4, 34, 21.

Cap 6

Chizeșul a să slobozi din chizășie să să câștige. Pre cel leaneș cu pilda furnicii a lucra îl deștaptă. Pre călcătoriu de leage îl însămnează. Șase lucruri ce ureaște Domnul. Îndeamnă spre paza legii și să nu poțtești frumsețe muierii, ci să te ferești de împreunarea preacurvii.

1. iule, de te vei închizășui pentru priiatinul tău, înfipțu-ți-ai la cel strein mâna ta,
2. Vânatu-te-ai cu cuvintele gurii tale și te-ai prins cu vorbele tale.
3. Fă, dară, ce-ți zic, fiiule, și te slobozi, că ai căzut în mâna aproapelui tău! Aleargă, grăiaște, deșteaptă priiatinul tău.
4. Să nu dai somn ochilor tăi, nici dormiteaze geanele tale.
5. Scapă ca căprioara din mână și ca paserea din mâna vânătorului.
6. Mergi la furnică, o, leaneșule, și socoteaște căile ei și învață înțelepciunea;
7. Carea neavând învățătoriu, nici îndemnătoriu, nici căpetenie, |
8. Îș găteaste vara hrană și adună în săcerișu ce să mănce. 168v
9. Până când, leaneșule, vei dormi? Când te vei scula din somnul tău?
10. *Puțân vei dormi, puțân vei dormita, puțân vei strânge mânilă să dormi,
11. Și-ți va veni ca un călătoriu lipsa, și sărăcia, ca un om întrarmat. Iară de nu vei fi leaneșu, veni-va ca un izvor săcerișul tău și lipsa departe va fi de la tine.
12. Omul călcătoriu de leage om nefolositoriu iaste, umblă cu gură întoartă,

*Jos 24, 33.

13. Face cu ochiul, spăimântează cu piciorul, grăiaște cu deagetul.
 14. Cu inimă îndărăvnică meșteșugeaște răul și în toată vremea samână prigoniri.
 15. Acestuia degrabă îi va veni perirea și îndată să va sfârma, nici va avea mai mult vindecare.
 16. Șase sânt care ureaște Domnul, și al șaptelea urgiseaște sufletul Lui:
 17. Ochii înalți, limba mincinoasă, mânilor ce varsă sânge nevinovat,
 18. Inima ce meșteșugeaște cugete reale, picioarele grabnice a alerga spre rău,
 19. Mărturia strâmbă ce spune minciuni și pre cel ce samână vrăjbi între frați.
 20. Ține, fiiule, poruncile tătâni-tău și să nu lași leagea maicii tale.
 21. Leagă-le în inima ta pururea și le pune împrejurul grumazului tău.
 22. Când vei umbla, pășască cu tine; când vei dormi, păzească-te și, deșteptându-te, grăiaște cu eale. ||
- 169r 23. Că porunca candilă iaste, și leagea lumină, și calea vieții, muștrarea învățaturii.
 24. Să te păzească de muiarea rea și de limba blândă a ceii streine.
 25. Nu poftescă frumseștea ei inima ta, nici să te prinzi de clipealele ei.
 26. Că prețul curvei de-abia iaste de o pâine, iară muiarea vânează sufletul omului cel scump.
 27. Au doară poate omul ascunde foc în sinul său, ca vejmintele lui să nu arză?
 28. Au să umble pre cărbuni, să nu să arză talpele lui?
 29. Așa, cel ce întră la muiarea aproapelui său nu va fi curat când să va atinge de ea.
 30. Nu-i mare vina când fură cineva, că fură să-ș sature sufletul cel flămând,
 31. Și, găsându-să, va răsplăti de șapte ori și toată avearea casii sale o va da.
 32. Iară cine e precurvari, pentru lipsa inimii va pierde sufletul său.
 33. Necinste și batjocură își agoniseaște, și ocara lui nu să va șterge.
 34. Că râvna și iușimea bărbatului nu va ierta în zi de izbândă,
 35. Nici să va odihni rugămintei cuiva, nici va priimi pentru răsplătire daruri multe.

Cap 7

Îndeamnă pre tinăr spre îmbrățișarea înțelepciunii și paza poruncilor și să să îmblânzească de îmblânzirile curvelor, care pre larg le scrie.

- 169v 1. iule, păzește cuvintele mele și poruncile | mele și le ascunde.
 2. Fiiule, ține poruncile mele și vei fi viu; și leagea mea, ca fața ochiului tău;
 3. Leagă-o în deagetele tale, scrie-o în tăblile inimii tale.
 4. Zi înțelepciunii: „Sora mea ești!” și priceaperea o cheamă: „Priiatina mea!”
 5. Ca să te păzească de muiarea streină și de a altuia, carea cuvintele sale dulci le face.
 6. Că din fereasta casii mele prin zăbreale m-am uitat,
 7. Și văz pruncii, socotesc nebunul tinăr,
 8. Care treace pre uliță pre lângă undețu și aproape de calea casii ei umblă,
 9. Întru întunecare, însărând zioa, întru întunecarecul nopții și în ceață.
 10. Și iată, îl întâmpină muiarea în podoba curviei, gătită a vâna sufletele, limbută și rătăcind,
 11. Nesuferind odihna, nici putând în casă a sta în picioarele sale.
 12. Acum afară, acum în uliță, acum lângă unghiri leșuind.
 13. Și apucându-l, sărută tinărul și cu față scârnăvă îl blânzeaște, zicând:
 14. „Jârtve pentru mântuire am făgăduit; astăzi am răsplătit făgăduințele mele.
 15. Pentru aceea am ieșit întru-ntâmpinarea ta, dorind a te vedea și te-am găsat.
 16. Țăsut-am cu funi patul mieu, așternutu-l-am cu covoară din Eghipt,
- 170r 17. Stropit-am culcușul mieu cu mirhă || și cu aloe și cu scorțișoară.
 18. Vino să ne îmbătăm cu iubire și să ne desfătăm cu dorite îmbrățișeri până va lumina zioa!
 19. Că nu iaste bărbatul în casa mea, dusu-s-au în cale, departe.
 20. Punga de bani cu sânge au luat; în zioa lunii pline s-au întors în casa sa”.
 21. Vănatu-l-au cu multe cuvinte și cu blândeștele buzelor l-au tras.
 22. Îndată urmează după ea, ca boul ce să duce la junghiere și ca mielul săltând și neștiind că la legături, bolundul, să trage,
 23. Până când va străbate săgeata ficatul lui, precum grăbeaște paserea la lațu și nu ști că de primejdia sufletului lui să lucrează.
 24. Acum dară, fiiule, ascultă-mă și ia aminte cuvintele gurii mele.
 25. Să nu să tragă în căile ei mintea ta, nici să te înceluești cu cărările ei,
 26. Că pre mulți răniți i-au oborât și cei prea tari s-au ucis de dânsa.
 27. Căile iadului sânt casa ei, străbătând ceale mai dinlontru ale morții.

Cap 8

Înțelepciunea spre a sa îmbrățișare îndeamnă și pre sâneși în multe chipuri să laudă și că iaste cu Dumnezeu veacinică, cu El toate făcându-le. Pre carea, cei ce o cearcă fearici sânt, iară cei ce o urgisesc mișei vor fi.

1. u doară nu strâgă înțelepciunea, și preceape| rea nu-și dă glasul său? 170v
2. În vârful ceale mai sus și prea înalte sus voiu viețui, în mijlocul cărărilor stând.
3. Lângă porțile cetății, în uși, grăiaște zicând:
4. „O, oameni, cătră voi strâg și glasul meu, cătră fiii oamenilor!
5. Înțeleageți, pruncilor, măiestriia și cei neînțelepți luați aminte!
6. Auziți, că de lucruri mari voiu să grăiesc și să vor deschide buzele mele să vestesc ceale dreapte.
7. Adevărul va cugeta gâtlejul meu și buzele mele vor urgisi pre cel necredincios.
8. Dreapte sânt toate cuvintele mele, nu este într-însăle ceva întort, nici răzvrătit.
9. Dreapte sânt celor ce înțeleg și dreapte celor ce află știința.
10. Luați învățătura mea și nu bani; învățătura mai mult decât aurul aleageți.
11. Că mai bună e înțelepciunea decât toate ceale mai scumpe și tot ce-i dorit nu i să poate asămăna.
12. Eu, înțelepciunea, lăcuiesc în sfat și mă află între cugetele celor învățați.
13. Frica Domnului ureaște răotatea, trufiia și mândria și calea necurată; și gura cu doao limbi urăsc.
14. Al meu iaste sfatul și dreptatea, a mea iaste înțelepciunea, a mea tăriia.
15. Prin mine împărății împărătesc și pui | torii de legi ceale dreapte judecă. 171r
16. Prin mine căpeteniile poruncesc și cei putearnici judecă dreptatea.
17. Eu pre cei ce mă iubesc îi iubesc și cei ce mânecă la mine mă vor afla.
18. Cu mine sânt bogățiile și mărirea, averi trufașe și dreptatea.
19. Că mai bun e rodul meu decât aurul și decât piatra scumpă, și mlădițele mele, decât argintul ales.
20. În căile dreptății umblu, în mijlocul cărărilor judecătii,
21. Ca să îngăjdăcesc pre cei ce mă iubesc și vistieriile lor să le umplu.
22. Domnul m-au stăpânit întru începutul căilor Sale, mai nainte de a face ceva din-cepul.
23. Din veaci m-am rânduit și din cei de demult, mai nainte de a fi pământul.
24. Încă nu era adâncurile și eu eram zămislită, încă nu ieșise izvoarele apelor.
25. Încă nu era rânduiți cu grea mărime munții: mai nainte de măguri eu mă nășteam.
26. Încă pământul nu-l făcuse și râurile și țâțanile lumii.
27. Când gata ceriurile, eram de față; când cu hotărâtă leage și cu încungiurare ocolea adâncurile,
28. Când întărea ceriurile deasupra și | cumpănea izvoarele apelor, 171v
29. Când încungiura marea cu hotarul său și leage punea apelor să nu treacă hotarele sale, când spânzura temeliile pământului,
30. Cu Dânsul eram, toate împreună puind, și mă desfătam în toate zilele, săltând înaintea Lui în toată vremea,
31. Săltând în lume, și dulcețile mele a fi cu fiii oamenilor.
32. Acum, dară, fiilor, ascultați-mă: fericiți cei ce păzeasc cuvintele mele.
33. Auziți învățătura și păziți înțelepciunea și să nu o lepădați.
34. Fericit e omul cel ce mă ascultă și cel ce priveghează la ușa mea în toate zilele și ia aminte la ușorii miei.
35. Cine mă va afla afla-va viața și va scoate mântuire de la Domnul.
36. Iară cine va păcătui împotriva mea, vătama-ș-va sufletul său. Toți cei ce mă urăsc iubesc moartea.

Cap 9

Înțelepciunea, zidindu-și casă, pre toți la sineș cheamă, viața lungeaște și de la muiarea nebună și rățăcioare izbăveaște. Iară învățătura și mustrarea nu va priimi cel necredincios și hulitoriu, ci cel drept și înțelept.

1. nțelepciunea ș-au zidit casă, cioplit-au șapte stâlpi. | | 172r
2. Junghiiat-au jârtvele sale, mestecat-au vinul și au pus masa sa.
3. Trimis-au slujnicile sale să cheme la cetate și la îngrădirile cetății:

4. „De iaste careva mititel, vie la mine!” Celor neînțelepți au grăit:
 5. „Veniți, mâncați pâinea mea și beț vinul ce v-am mestecat!
 6. Lăsați pruncia și fiți vii și umblați prin căile înțelegerii!”
 7. Cel ce învață pre cel hulitoriu, acesta-și face nedreptate, și cel ce muștră pre cel necredincios își naște întinăciune.
 8. Nu muștra pre cel hulitoriu, să nu te urască; muștră pre cel înțelept și te va iubi.
 9. Dă pricină înțeleptului și i să va adaoge înțelepciunea, învață pre cel drept și va grăbi a lua.
 10. *Începutul înțelepciunii, frica Domnului; și știința celor sfinte, priceaperea. *Psalm 110, 10.
 11. Că prin mine să înmulțesc zilele tale și ți să vor adaoge anii vieții. Sus 1, 7.
 12. De vei fi înțelept, ție vei fi, iară de vei fi hulitoriu, sânșur vei purta răul. Ecli. 1, 16.
 13. Muiarea nebună și limbută și plină de îndulcitură și nimica de tot știind
 14. Șezut-au în ușa casii sale pre scaun, în loc înalt al cetății,
 15. Să chiiame pre cei ce trecea pre cale și pre cei ce mergea pre calea sa: |
 172v 16. „Cine iaste mititel, abată-să la mine!” Și celui nebun au grăit:
 17. „Apele de furat mai dulci sânt și pânea ascunsă, mai bună”.
 18. Și n-au știut că acolo sânt uriași, și în adâncurile iadului, oaspeții ei.

PILDELE LUI SOLOMON

Cap 10

Schimbă cuvântul despre fiul înțelept și nebun și drept și necredincios, lucrătoriu și leaneșu, unit și necurat. Despre dragoste și urăciune. Despre bunătatea limbii și răotatea ei.

- 1 iul înțelept veselește pre tatăl, iară fiul nebun măhnire iaste maicii sale.
 2 *Nimica vor folosi comoarale necredinții, iară dreptatea va izbăvi de moarte. *Jos 11, 4.
 3 Nu va năcâji Domnul cu foamete sufletul celui drept și leșuirile necredincioșilor le va răstuma.
 4. Lipsire au lucrat mâna slăbănoagă, iară mâna celor tari bogății gătește.
 Cel ce să razimă de minciuni, acela paște vânturi și însușu acela urmează paserii zburătoare.
 5. Cel ce adună în săceriș, fiu înțelept iaste, iară cel ce dormitează vara, fiul rușinii.
 6. Blagoslovenia Domnului pre capul dreptului, iară gura necredincioșilor o acopere nedreptatea.
 7. Pomenirea dreptului, cu laude, iară numele necredincioșilor va putrăzi.
 8. Cel înțelept cu inima poruncile priimește, cel nebun să taie cu buzele. ||
 173r 9. Cel ce umblă curat umblă cutezat, iară cine spurcă căile sale să va dovedi.
 10. *Cel ce face cu ochiul va da dureare, și cel nebun cu buzele să va bate. *Ecli. 27, 25.
 11. Izvorul vieții, gura dreptului, și gura necredincioșilor, acoperire fără leage.
 12. Urărea deșaptă vrăjbi *și toate greșalele acopere dragostea. *1 Corth. 13, 4.
 13. În buzele înțeleptului să află înțelepciunea, și varga, în dosul celui ce-i lipsit de inimă. 1 Petr. 4, 8.
 14. Cei înțelepți aduc știința, iară gura nebulului aproape e de rușine.
 15. Averile bogatului, cetate țării lui; spaima săracilor, sărăciia lor.
 16. Lucrul dreptului, spre viață, iară rodul necredinciosului, spre păcat.
 17. Calea vieții, celui ce păzește învățătura, iară care lasă muștrările greșaste.
 18. Ascund ureachea buzele ceale minciinoasă; cel ce grăiaște hulă neînțelept iaste.
 19. În multă vorbă nu va lipsi păcatul, iară cine-ș continește buzele înțelept iaste.
 20. Argint ales limba dreptului, iară inima necredincioșilor, de nemica.
 21. Buzele dreptului pre mulți învață, iară cei neînvățați întru lipsa inimii vor muri.
 22. Blagoslovenia Domnului face bogăți, nici să va însoți lor năcazul.
 23. Ca prin răs nebulul lucrează răotatea, iară înțelepciunea iaste omului priceput.
 24. De ce să teame necredinciosul, va veni preste el; pofta sa celor drepti să va da. |
 173v 25. Ca un vihor ce trece nu va fi cel necredincios, iară dreptul, ca temeiu veacinic.
 26. Ca oțătul dinților și fumul ochilor, așa leaneșul celor ce l-au trimis.
 27. Frica Domnului va adaoge zile, și anii necredincioșilor să vor scurta.
 28. Așteptarea dreptilor, veselie; iară nădeajdea necredincioșilor va peri.
 29. Tăria unitului e calea Domnului, spaima celor ce lucrează răotatea.
 30. Dreptul în veac nu să va clăti, iară necredincioși nu vor lăcui pre pământ.

31. Gura dreptului va naște înțelepciune, limba necuraților va peri.
32. Buzele dreptului socotesc ceale plăcute, și gura necredincioșilor, ceale răzvrătite.

Cap 11

Rodurile ceale bune ale dreptății și ceale reale ale vicleșugului și a deșertelor bogății.

1. umpâna vicleană urăciune iaste la Domnul și măsura dreaptă e voia Lui.
2. Unde va fi mândria, acolo va fi și batjocura, iară unde iaste smereniia, acolo și înțelepciunea.
3. Unirea dreptilor îi va îndrepta pre dânșii, și înșelarea celor răzvrățiți îi va bate pre ei.
4. ^[*]Nu vor folosi bogățiile în zioa izbândii, iară dreptatea va izbăvi de moarte.
5. Dreptatea unitului va îndrepta calea lui și întru fărăleagea sa va cădea cel necredincios.
6. Dreptatea dreptilor îi va izbăvi și în | | tru leșuirile sale să vor prinde cei necredincioși. 174r
7. Murind omul cel necredincios, nu mai iaste nădeajde; așteptarea osârduitorilor va peri.
8. Dreptul din strămoare s-au slobozit și să va da cel necredincios pentru el.
9. Cel viclean cu gura înșală priiatinul său, iară dreptii să vor izbăvi cu știința.
10. Întru bunătățile dreptilor să va înălța cetatea și întru perirea necredincioșilor va fi lauda.
11. Cu blagoslovenia dreptilor să va înălța cetatea și cu gura necredincioșilor să va răsipi.
12. Cel ce-și urgiseaște priiatinul său lipsit de inimă iaste, iară omul priceput va tăcea.
13. Cine umblă cu vicleșug deascopere ceale ascunse, iară cel credincios cu inima tănuiaște sfatul priiatinului.
14. Unde nu iaste stăpânitoriu norodul va cădea, iară mântuirea, unde-s multe sfaturi.
15. Năcâji-să-va cu rău cel ce să închizășuiaște pentru cel din afară, iară care să ferească de lațuri fără grije va fi.
16. Muiarea de cinste va afla mărire, și cei tari vor avea bogății.
17. Bine face sufletului său omul milostiv, iară cel nemilostiv și pre rudeni îi leapadă.
18. Cel necredincios face lucru nestatomic, iară celui ce samână dreptate, plata credincioasă.
19. Milostivirea gătează viața, și urmarea celor răi, moartea.
20. Urâtă e Domnului inima necurată; și voia | Lui, întru cei ce umblă drept. 174v
21. Mâna în mână, nu va fi nevinovat cel rău, iară sâmanța dreptilor să va mântui.
22. Belciug de aur în nările porcului muiarea frumoasă și nebună.
23. Pofta dreptilor tot binele iaste, așteptarea necredincioșilor, iuțimea.
24. Alții împart ale sale și să fac mai bogați, alții răpesc nu ale sale și pururea în lipsă sânt.
25. Sufletul cel ce binecuvintează să va îngrășa, și cel ce îmbată, și el să va îmbăta.
26. Cel ce ascunde grâul să va blăstâma în noroade, iară blagoslovenia, preste capul celor ce vând.
27. Bine să scolă de dimineață cel ce caută ceale bune, iară cel ce caută ceale reale să va împesura de la eale.
28. Cel ce nădăjduiaște spre bogățiile sale va cădea, iară cei drepti ca foaia vearde vor răsări.
29. Cel ce turbură casa sa va stăpâni vânturi, și cel nebun va sluji înțeleptului.
30. Roada dreptului, lemnul vieții, și cel ce primeaște sufletele înțelept iaste.
31. *De ia cel drept pre pământ răsplătire, cu cât mai vârtos cel necredincios și păcătos?

* Petru 4, 18.

Cap 12

Iarăși grăiaște de cel ce iubeaște și de cel ce ureaște învățătura. Despre cel credincios și cel | | drept, despre cel ce lucră și despre leaneșu. Pentru cel bolund și cel înțelept. Pentru bunătățile și răotățile limbii. 175r

1. el ce iubeaște învățătura iubeaște știința, iară cel ce ureaște muștrările neînțelept iaste.
2. Cel ce e bun va lua har de la Domnul, iară cel ce nădăjduiaște întru cugetele sale necredincios să poartă.
3. Nu să va întări omul din necredință și rădăcina dreptilor nu să va clăti.
4. Muiarea cămetină cunună iaste bărbatului său și putrăjune în oasele lui ceaea carea face lucruri vrednice de rușine.
5. Cugetele dreptilor sânt judecăți, și sfaturile necredincioșilor, înșelătoare.

6. Cuvintele necredincioșilor aleșuiesc sângelui; gura dreptilor îi va izbăvi.
 7. Întoarce pre cei necredincioși și nu vor fi, iară casa dreptilor va petrece.
 8. Din învățătura sa să va cunoaște omul, iară cel deșert și neinimos va fi urgisit.
 9. *Mai bun iaste săracul și îndestulat șieș decât cel slăvit și lipsit de pâine. *Ecl. 10, 30.
 10. Cunoaște dreptul inimile dobitoacelor sale, iară ceale dinlontru ale necredincioșilor sânt nemilostive.
 11. *Cel ce lucră pământul său să va sătura de pâini, iară cel ce urmează leanea bolund iaste. Cel ce e dulce în zăbovirile vinului întru întăririle sale lasă ocară. | *Ecl. 20, 30.
 175v 12. Pofa necredinciosului tăria iaste a celor răi, iară rădăcina dreptilor va spori.
 13. Pentru păcatele buzelor căderea să apropie celui rău, iară dreptul va scăpa din strâmtoare.
 14. Din rodul gurii sale fieștecare să va umplea de bunătați și după lucrul mânilor sale li să va răsplăti.
 15. Calea neabunului, dreaptă în ochii lui, iară cel înțelept ascultă sfaturile.
 16. Cel nebun îndată își arată mânia, iară care coace asuprale viclean iaste.
 17. Cel ce grăiaște ce ști arătătoriu dreptății iaste, iară cel ce minte mărturie înșelătoare iaste.
 18. Iaste care făgăduiaște și ca cu sabiia cunoștinții să împunge, iară limba înțelepților sănătate iaste.
 19. Buza adevărului stătătoare va fi în veac, iară cel ce e martor de năpraznă împleteaște limba minciunii.
 20. Înșelăciune în inima celor ce cugetă ceale reale, iară pre cei ce priimesc sfatul de pace îi va urma bucuria.
 21. Nu va întrista pre cel drept, orice i să va întâmpla, iară cei necredincioși să vor umplea de rău.
 22. Urăciune iaste Domnului buzele mincinoase, iară cei ce lucră dreptate îi plac.
 23. Omul viclean tănuiaște știința și inima celor neînțelepți chiiamă nebuniia.
 24. Mâna celor tari va stăpâni, iară cea slăbănoagă dăjdilor va sluji. | |
 176r 25. Măhnirea în inima omului îl va smeri și cu cuvânt bun să va veseli.
 26. Cine nu socoteaște paguba pentru prietin drept iaste, iară calea necredincioșilor îi va încelui.
 27. Nu va afla înșelătoriu dobândă și avearea omului va fi prețul aurului.
 28. În cărarea dreptății, viața, iară calea cea rătăcită duce la moarte.

Cap 13

Pentru fiiul înțelept. Paza gurii și cu socoteală a grăi. De săracul bogat și bogatul sărac. Candila necredincioșilor, avearea grăbită și întârzierea nădejzii. Toate cu sfat a să face și cu cei înțelepți a păși. De cel ce îngăduiaște toiașului și de nesățiosul pantecele necredinciosului.

1. iul înțelept, învățătura părintelui, iară cel batjocoritoriu nu ascultă când să ceartă.
 2. Din rodul gurii sale omul să va sătura de bunătați, iară sufletul călcătorilor de lege nelegiuit iaste.
 3. Cel ce-ș păzește gura păzește-și sufletul, iară cel ce nu-și ia sama a grăi va sâmți ceale reale.
 4. Vrea și nu vrea cel leaneșu, iară sufletul celor ce lucrează să va îngreșă.
 5. Cuvântul mincinos dreptul ureaște, iară necredinciosul rușinează și să va rușina.
 6. Dreptatea păzește calea celui nevinovat, iară nelegiuirea pre pământ înșală.
 176v 7. Iaste ca un bogat, nemic având, și iaste | ca un sărac, în multe bogății fiind.
 8. Răscumpărarea sufletului omului, bogățiile sale, iară cel sărac mustrarea nu suferă.
 9. Lumina dreptilor veselește, iară candila celor fără de lege să va stânge.
 10. Între cei mândri pururea sânt prigoniri, iară cei ce lucrează toate cu sfat să îndreptează de la înțelepciune.
 11. Averile grăbite vor scădea, iară ceale ce să culeg încet, cu mâna, să vor înmulți.
 12. Nădejdea ce să îndelungă năcăjaște sufletul; lemnul vieții, pofa ce vine.
 13. Cel ce huleaște vrun lucru, acela să leagă spre vreamă viitoare, iară cel ce să teame de poruncă în pace va petrece.
 Sufletele ceale vicleane rătăcesc în păcate, iară dreptii milostivi sânt și să îndură.

14. Leagea înțeleptului izvorul vieții, să abată de la căderea morții.
15. Învățătura bună va da har; în calea urgisitorilor, prăpastie.
16. Cel istețu toate lucrează cu sfat, iară cel nebun descopere nebuniia.
17. Solul necredinciosului va cădea în răotăte, iară trimisul credinciosului, sănătate.
18. Sărăcie și ocară celui ce părăsește învățătura, iară cel ce să odihnește celui ce-l ceartă să va mâri.
19. Pofța de să va plini îndulcește sufletul; leapădă-să nebunii de cei ce fug de reale.
20. Cel ce împlă cu înțelepții înțelept va fi; priiatinul nebunilor aseamenea să va face. ||
21. Pre păcătoși îi gonește răotătea, și dreptilor să vor răsplăti ceale bune. 177r
22. Cel bun lasă rămășițe fii și nepoți și să cruță dreptului averile păcătoșului.
23. Multe bucate în țarinele părinților, și altora să aduc fără judecată.
24. Cel ce cruță nuiaoa ureaște-și fiul său, iară cel ce-l iubeaște neîncetat îl dojeneaște.
25. Dreptul mână și-și umple sufletul, iară pântecul necredincioșilor nesățios iaste.

Cap 14

A înțelepciunii și a dreptății multe fealiuri de socoteale. Cu priceaperea fieștecare stat să îndreapteză, cu carea cineva spre milă porneaște și patimile mulcomeaște. Iară greșealele pierd pre oameni.

- 1 uierea înțeleaptă zidește casa sa; cea neînțeleaptă, și cea zidită cu mâniile o va strâca.
- *Iov 12, 4. 2 Cel ce umblă pre calea dreaptă și să teame de Dumnezeu *să urgiseaște de cel ce umblă pre cale necurată.
3. În gura nebunului, toiagul mândrii, iară buzele înțelepților îi păzeasc.
4. Unde nu sânt boi, iaslea deșartă iaste, iară unde sânt multe holde, acolo arătată iaste tăriia bouului.
5. Martorul credincios nu minte, iară minciună aduce martorul viclean.
6. Caută hulitorul înțelepciunea și nu o | va afla; învățătura înțelepților e lesne. 177v
7. Mergi împotiva omului nebun și nu ști buzele priceaperii.
8. Înțelepciunea vicleanului iaste a-și înțeleage calea, și nepriceaperea nebunilor greșind.
9. Nebunul va batjocori păcatul și între cei drepti va zăbovi harul.
10. Inima ce cunoaște amărăciunea sufletului său, întru bucuriia ei nu să va mesteca cel din afară.
11. Casa necredincioșilor să va șterge, iară sălașele dreptilor vor răsări.
12. Iaste calea carea să veade omului dreaptă, iară ceale mai de pre urmă ale ei povățuiesc spre moarte.
13. Râsul cu dureare să va mesteca și ceale mai pre urmă ale bucuriei jealea le cuprinde.
14. De căile sale să va umplea nebunul și preste el va fi omul cel bun.
15. Cel nevinovat creade a tot cuvântul, măestrul socoteaște pașii săi.
- Fiiului viclean nimică bine va fi, iară slugii înțeleapte norocite îi vor fi faptele și să va îndrepta calea lui.
16. Înțeleptul să teame și să abate de la rău; nebunul treace și cutează.
17. Cel nerăbdătoriu va lucra nebunie și omul tălpizu urâcios iaste.
18. Stăpâni-vor pruncii nebuniia și vor aștepta măiestrii știința.
19. Zăcea-vor cei răi înaintea celor buni, și necredincioșii înaintea porților. ||
20. Și aproapelui său săracul va fi urâcios, iară bogaților, priiatini mulți. 178r
21. Cel ce urgiseaște aproapele său păcătuiaste, iară cel ce miluiaște săracul fericit va fi. Cel ce creade în Domnul iubeaște mila.
22. Greșesc cei ce lucrează răotătea; mila și adevărul gătesc ceale bune.
23. În tot locul va fi sporirea, iară unde sânt cuvinte multe, acolo de multe ori, lipsa.
24. Cununa înțelepților, bogățiile lor; nebuniia bolunzilor, nepriceaperea.
25. Izbăveaște sufletele martorul credincios și aduce minciuni cel viclean.
26. În teamerea Domnului, nădeajdea tării, și fiilor lui va fi nădeajde.
27. Teamerea Domnului, izvorul vieții, să să abată de la căderea morții.
28. Întru mulțimea norodului, vredniciia împăratului; și întru puținătatea gloatei, ocară căpeteniii.
29. Cel răbdătoriu cu multă priceapere să stăpânește, iară cel nerăbdătoriu înalță nebuniia sa.

30. Viața cărnurilor, sănătatea inimii; putrejunea oaselor, pizma.
31. *Cel ce hulește pre cel lipsit probează pre Făcătorul lui, iară îl cinstește pre El cel ce miluiește săracul. *Jos 17, 5.
32. Întru răotatea sa să va scoate necredinciosul, iară dreptul nădăjduiește în moartea sa.
33. În inima celui preceput odihnește înțelepciunea, și pre cei neînvățați îi va deprinde.
- 178v 34. Dreptatea rădică neamul, iară păcatul mișale face noroadele.
35. Priimit iaste împăratului slujitorul înțelept, mâniia lui cel nefolositoriu o va sprijini.

Cap 15

Răspunsul moale. Limba înțeleptului și cea nehotărâtă. Tăria casii celui drept. Jărtvele necredincioșilor, nepriimate. Lui Dumnezeu toate-s cunoscute. Inima ce să bucură. Zilele săracului, reale. Minte ce fără grije. A să chema la legumi. Omul mânios și sfadnic. Lauda celui răbdătoriu. Calea leanișilor. Casa mândrilor. Cu credință și cu milă să curățesc păcatele. Pentru cel ce leapădă învățătura. Lauda teamerii de Domnul și a smereniii.

1. răspunsul moale rumpe mâniia, cuvântul aspru deștaptă iuțimea. Jos 25, 15.
2. Limba înțelepților împodobește știința, gura nebunilor fierbe bolunzia.
3. În tot locul ochii Domnului priveasc spre cei buni și spre cei răi.
4. Limba mālcomită, lemnul vieții, iară cea nehotărâtă va zdrobi duhul.
5. Nebunul defaimă învățătura tătâni-său, iară cel ce păzește muștrarea mai drept va fi.
- În prisosirea dreptății puteare mare iaste, iară cugetele necredincioșilor să vor dezrădăcina.
- 179r 6. Casa dreptului, multă tărie; și în rodurile necredincioșilor, turburare. | |
7. Buzele înțelepților vor sămăna știința, inima nebunilor nu va fi aseamiea.
8. *Jărtvele necredincioșilor urâte sânt Domnului; făgăduințele dreptilor, mângăietoare. *Jos 21, 57.
9. Urăciune Domnului, calea necredinciosului; cel ce urmază dreptatea să iubească de Ecli. 34, 21.
- la Dânsul.
10. Învățătura rea celui ce părăsește calea vieții; cel ce urește muștrările va muri.
11. Iadul și perirea înaintea Domnului; cu cât mai vartos sufletele fiilor omenești.
12. Nu iubească necuratul pre cel ce-l ceartă, nici cătră cei înțelepți pășăste.
13. *Inima ce să bucură veselește fața, întru mahnirea sufletului să surpă duhul. *Jos 17, 22.
14. Inima înțeleptului caută învățătura, și gura nebunilor să paște cu nepriceaperea.
15. Toate zilele săracului, reale; mîntea fără grije, ca ospățul pururea.
16. Mai bine puțân cu teamerea Domnului decât comoare mari și nesățioase.
17. Mai bine a să chema la legumi cu dragoste, decât la vițel gras cu urare.
18. Omul mânios cheamă sfăzile, cel răbdătoriu mālcomește ceale deșteptate.
19. Calea leaneșilor, ca gardul de spini; calea dreptilor, fără sminteală.
20. Fiul înțelept veselește pre tatăl, și omul nebun urgisește pre mumă-sa.
21. Nebuniia, bucurie nebunului, și omul preceput îndreptează pașii săi.
22. Răsipescu-să cugetele unde nu iaste sfat, iară unde sânt mai mulți sfeatnici, să întăresc. |
- 179v 23. Veselește-să omul în giudecata gurii sale, și cuvântul alcătuit, bun.
24. Cărarea vieții preste cel învățat, să abată din iadul cel mai de pre urmă.
25. Casa mândrilor o va răsiți Domnul și tari va face hotarele văduvei.
26. Urăciunea Domnului gândurile reale, și cuvântul curat prea frumos să va întări de la Dânsul.
27. Turbură casa sa cel ce urmează lăcomiia, iară cel ce urește darurile va fi viu.
- *Prin milă și credință să curățesc păcatele, iară prin teamerea Domnului să abate fieștecarele * Jos 16, 6.
- de la rău.
28. Mîntea dreptului cugetă ascultarea; gura necredincioșilor sporește reale.
29. Departe e Domnul de cei necredincioși și pricinile dreptilor le va asculta.
30. Lumina ochilor veselește sufletul, veastea bună îngrașe oasele.
31. Ureachea ce aude certările vieții în mijlocul înțelepților va zăbovi.
32. Cel ce leapădă învățătura urgisește sufletul său, iară cel ce să odihnește muștrărilor stăpânitoriu iaste inimii.
33. Frica Domnului, învățătura înțelepciunii, și înaintea mării umblă smereniia.

Cap 16

Omul gătește sufletul. Dumnezeu e cumpănitriu duhurilor, limba și căile oamenilor direage, toate pentru Sâne lucrând. Cu miile să răscumpără păcatele. Măsura și cumpăna || lui Dumnezeu. Judecățile. 180r
Urgiia și mila împăratului. Lauda înțelepciunii, a priceperii, a învățatului și a celui dulce în cuvânt și a răbdătorului. Hulește-să cel neînțelept și întort. Cei tari de la Domnul să domolesc.

1. omului iaste a-și găti sufletul, și a Domnului a stăpâni limba.
- *Jos 21, 2. 2. *Toate căile omului arătate sânt ochilor Lui; cumpănitriu duhurilor iaste Domnul.
3. Dezvălește Domnul lucrurile tale și să vor îndrepta gândurile tale.
4. Toate pentru Sine le-au lucrat Domnul, și pre cel necredincios spre zioa cea rea.
5. Urăciune Domnului e tot mândrul; de va și fi mâna la mână, nu iaste nevinovat. Începerea călii bune iaste a face dreptate și priimită iaste la Dumnezeu mai vârtos decât a jârtvi junghieri.
- *Sus 15, 27. 6. *Cu mila și cu adevărul să răscumpără nelegiuirea și întru frica Domnului să abate de la rău.
7. Când vor plăcea Domnului căile omului și neprietinii Lui îi va întoarce la pace.
8. Mai bine e puțân cu dreptate decât multe roduri cu fărădeleage.
9. Inima omului rânduiaște calea sa, ci a Domnului iaste a îndrepta pașii lui.
10. Gâcitură în buzele împăratului, în judecată nu va greși gura lui.
11. Măsură și cumpănă judecățile Domnului sânt, și lucrurile Lui toate pietrile săcu | lețului. 180v
12. Urâți sânt împăratului cei ce lucrează necredincios, că cu dreptatea să întărește scaunul.
13. Voia împăraților, buzele direapte; cel ce grăiaște direapte să va iubi.
14. Urgiia împăratului, solii morții, și omul înțelept o va domoli.
15. Întru veselia feații împăratului, viața; și mila lui, ca vihorul de sara.
16. Stăpânește înțelepciunea, că-i mai bună decât aurul, și câștigă priceaperea, că mai scumpă-i decât argintul.
17. Cărarea dreptilor ferește ceale reale; cel ce păzește sufletul său ține calea sa.
18. Înaintea înfrângerii umblă trufiia, și înaintea căderii să înalță duhul.
19. Mai bine e a să smeri cu cei smerini decât a împărți jafuri cu cei mândri.
20. Cel învățat în cuvânt va afla ceale bune, și cel ce nădăjduiaște spre Domnul fericit iaste.
21. Cel înțelept cu inima să va chema priceput, și cel dulce cu graiul mai mari va lua.
22. Izvorul vieții, învățatura stăpânitoriului; învățatura bolunzilor, nebulie.
23. Inima înțeleptului va învăța gura lui și buzilor lui va adaoge har.
24. Fagur de miere, cuvintele togmite. Dulceața sufletului, sănătatea oaselor.
25. Iaste calea carea să veade omului direaptă și ceale mai de pre urmă ale ei povățuiesc la moarte. ||
26. Sufletul celui ce lucră lucră șieși, că l-au înțit gura sa. 181r
27. Omul necredincios sapă răotate și în buzele lui foc să aprinde.
28. Omul îndărătnic prigonierea deșteaptă, și cel limbut despărtește căpeteniile.
29. Omul fără leage apleacă priiatinul său și-l duce pre cale nu bună.
30. Cel ce cu ochii amețiți cugetă ceale necurate, mușcându-și buzele săvârșăște răotatea.
31. Cununa vredniciei, bătrânețele, carea în căile dreptății să vor afla.
32. Mai bunu-i cel răbdătoriu decât bărbatul tare și cel ce-și stăpânește sufletul, decât cel ce prinde cetatea.
33. Sorțile să trimit în sân, ci de la Dumnezeu să hotăresc.

Cap 17

Îmbucătura sacă cu bucurie. Sluga înțeleaptă. Domnul cearcă sufletele. Cel ce urgisește pre cel sărac. Cel ce să bucură de a altuia cădeare. Cununa bătrânilor. Cel ce pitulă greșala. Cel nebul în bolunzie nădăjduind. Nebunului nu-i folosesc bogățiile. Cel ce-ș face casa înaltă. În toată vremea iubește priiatinul. Inima ce să bucură și duhul întristat. Nebunul ce tace.

1. ai bună e îmbucătura sacă cu bucurie, decât casa plină de jârtve cu mustrare. |
- *Ecli. 10, 28. 2. *Sluga înțeleaptă va stăpâni fiii cei nebuni și între frați moștenirea va împărți. 181v

3. Precum în foc să cearcă argintul, și aurul în cuptoriu, așa inimile cearcă Domnul.
4. Cel rău ascultă de limba nedreaptă și cel înșelătoriu îngăduiaște buzelor mincinoase.
5. *Cel ce urgiseaște săracul ocăreaște pre Făcătoriu lui, și cel ce să veseleaște de cădere
*Sus 14, 31.
altuia nu va fi necertat.
6. Cununa bătrânilor, fiii fiilor, și mărirea fiilor, părinții lor.
7. Nu să cuvin celui nebun cuvintele togmite, nici căpetenii buza mincinoasă.
8. Piatră scumpă foarte priimită, așteptarea celui ce aștaptă; oriîncătro să întoarce,
preceput o înțaleage.
9. Cel ce pitulă greșala caută prieteșuguri, cel ce ceare cu alt cuvânt desface pre cei
împreunați.
10. Mai mult sporeaște certarea la cel preceput decât o sută de rane la cel nebun.
11. Pururea prigoniri caută cel rău, iară îngeru nemilostiv să va trimite împotriva lui.
12. Mai bine-i ursoaiei a-și întâmpina răpiții pui decât nebunului ce nădăjduiaște în
bolunzia sa.
13. *Cel ce răsplătește reale pentru bune, nu să va depărta răotatea de la casa lui. * Râm. 12, 17.
14. Cel ce sloboade apa cap iaste prigonirilor și, mai înainte de-a suferi ocară, părăseaște
1 Thesal. 5, 15.
1 Petru 13, 19.
Iudaica. | |
- 182r 15. Cel ce îndreptează pre cel fără leage și cel ce osindeaște pre cel drept urât sânt
Isaie 5, 23.
amândoi la Dumnezeu.
16. Ce-i foloseaște nebunului a avea bogății, neputând cumpăra înțelepciune?
Cel ce-ș face casă înaltă caută cădere, și cel ce să ferească de a învăța va cădea în ceale reale.
17. În toată vremea iubeaște priiatinul, și fratele în nevoi să cearcă.
18. Omul nebun va plezni cu mâinile când să va închizășui pentru nepriiatinul său.
19. Cel ce cugetă neînțaleagerile iubeaște vrăjibile, și cel ce înalță ușa caută cădere.
20. Cel ce e cu inima îndărătnică nu va afla binele, și cel ce întoarce limba va cădea în rău.
21. Născutu-s-au nebunul întru ocară sa, ci nici tatăl să va veseli de cel nebun.
22. *Sufletul ce să bucură vârsta înflurită face, duhul trist usucă oasele. *Sus 15, 13.
23. Darul din sân necredinciosul ia, să răzvrătească cărările judecării. și 16, 24.
24. *În fața celui priceput străluceaște înțelepciunea, ochii nebunilor în marginile pământului. *Ecli. 2, 14 și
25. Mânia părintelui, fiul nebun, și durearea maicii carea l-au născut. 8, 1.
26. Nu-i bine a face păgubire dreptului, nici a lovi pre căpetenie ce giudecă ceale dreapte.
- 182v 27. *Cel ce-și hotăreaște cuvintele învățat | și preceput iaste, și a duhului scump omul învățat. *Iacov 10, 19.
28. Și nebunul, de va tăcea, înțelept să va socoti, și de-ș va strânge buzele, înțelegătoriu.

Cap 18

*Pentru depărtarea de la prietin. De cel ce nu să poate îndrepta. A nu să abate de la adevăr.
Gura nebunului. Dreptul ce să vedească. Fratele ce ajută pe frate. Roada gurii. Muiarea bună
și cea rea. Graiul bogatului și al săracului. Omul priiatenos.*

1. rilejuri cearcă cel ce vrea a să depărta de la priiatin; în toată vremea va fi
vreadnic de probozire.
2. Nu primeaște nebunul cuvintele priceaperii de nu-i vei zice ceale ce petrec
în inima lui.
3. Cel necredincios, venind în adâncul păcatelor, nu bagă samă, iară îl urmează ocară
și rușinea.
4. Apă adâncă, cuvintele din gura omului, și râu vărsându-să izvorul înțelepciunii.
5. A lua fața celui necredincios nu-i bine, ca să te abați de la adevărul giudecării.
6. Buzele nebunului să amească vrăjbilor și gura lui cheamă prigoniri.
7. Gura nebunului, înfrângerea lui, și buzele lui, cădere sufletului lui.
8. Cuvintele de doao limbi ca când ar fi dreapte și acealea agiung până la ceale dinlontrul
pântecelui. | |
- 183r Pre cel leaneș îl oboară frica, iară sufletele muierotcilor vor flămânzi.
9. Cel moale și slăbănog în lucrul său frate iaste cu fapta sa celui ce răsipeaște.
10. Turn tare, numele Domnului, la El aleargă dreptul și să va înalță.
11. Avearea bogatului, cetatea țării lui, și ca un zid puternic încungiurându-l.
12. Mai înainte de-a să zdrobi să înalță inima omului și, mai înainte de-a să slăvi, să
smereaște.
13. *Cel ce răspunde mai înainte de-a auzi nebun a fi să arată și de rușine vreadnic. *Ecli. 11, 8.

14. Duhul omului sprijinește slăbiciunea sa, iară duhul cel lezne a să mâniia cine-l va putea răbda?

15. Inima precepută va stăpâni ființa și ureachea înțelepților caută învățătura.

16. Darul omului lățește calea lui și înaintea căpeteniilor îi face loc.

17. Dreptul mai întâi iaste văditoriul său; vine priiatinul lui și-l va cerceta.

18. Împrotiviturile le potolește soartea și între cei putearnici încă judecă.

19. Fratele ce să ajută de la frate, ca cetatea întărită; și judecățile, ca zidurile cetății.

20. Din roada gurii omului i să va umplea pântecelul lui și rodurile buzelor lui îl vor sătura.

21. Moartea și viața, în mâna limbii; cei ce o iubesc vor mânca rodurile ei. |

22. Cel ce află muiarea bună află bunătate și va scoate veselie de la Domnul. 183v

Cel ce întrează muiarea cea bună întrează bunătatea, iară cel ce ține pre curva nebun iaste și necredincios.

23. Cu rugăciuni va grăi săracul, și cel bogat va vorbi aspru.

24. Omul iubitoriu la soțietate mai prietin va fi decât fratele.

Cap 19

Săracul ce umblă întru unire. Bogățiile adaogă priiatini. Cel ce urmă cuvintele. Martorul strâmb. Nu să cuvin celui nebun desfătărele. Învățătura prin răbdare să cearcă. Mâniia și veselii împăratului. Muiarea limbută. Muiarea precepută să dă de la Dumnezeu. Lenevirea. Paza poruncii. Mila spre sărac. Deprinderea fiului. Priimirea sfatului. Omul mincinos. Frica Domnului. Leanea. Cel necurat. Cel neascultătoriu de părinți. Martor nedrept. Defăimătoriu.

1. ai bun e săracul care umblă întru unirea sa decât bogatul ce-și strânge buzele și neînțeleptul.

2. Unde nu iaste știința sufletului nu e binele, și cel grabnic cu picioarele să va împiedeca.

3. Nebunia omului înșală pașii lui și împotiva lui Dumnezeu fierbe cu inima sa.

4. Bogățiile adaogă priiatini mulți, iară de la cel sărac și cei ce i-au avut să despart.

*Daniil 13, 61.

5. *Martorul mincinos nu va fi necertat și || cel ce grăiaște minciuni nu va scăpa. 184r

6. Mulți cinstesc fața putearnicului și priiatini sânt acelui ce dă daruri.

7. Frații omului sărac l-au urât, încă și priiatinii departe au stătut de la dânsul.

Cel ce numai cuvintele urmează nimică va avea,

8. Iară cel ce stăpânește mintea iubește sufletul său și păzitoriu priceperii va afla ceale bune.

9. Martorul strâmb nu va fi necertat și cel ce grăiaște minciuni va peri.

10. Nu să cuvine celui nebun desfătărele, nici slujii a stăpâni căpeteniile.

11. Învățătura omului prin răbdare să cunoaște și slava lui iaste a treace ceale nedrepte.

12. Ca răgnirea leului, așa și mâniia împăratului; și ca roao pre iarbă, așa și veselii lui.

13. Dureare tatălui, fiul nebun, și acoperișuri pururea picătoare, limbuta muiare.

14. Casele și bogățiile să dau de la părinți, iară de la Domnul ales muiarea precepută.

15. Lenevirea sloboade somn și sufletul slăbănogit va flămânzi.

16. Cel ce păzește porunca păzește sufletul său, iară cel ce părăsește calea sa să va ucide.

17. Împrumutează pre Domnul cel ce miluiaște săracul și răsplătirea să va da lui.

18. Învăță fiul tău, nu deznădăjdui, iară la uciderea lui nu pune sufletul tău. |

19. Cel nerăbdătoriu va răbda păgubire și, când va răpi, alta va pune. 184v

20. Ascultă sfatul și priimește învățătura, ca să fii înțelept în ceale mai de pre urmă ale tale.

21. Multe gânduri în inima omului, iară voia Domnului va rămânea.

22. Omul lipsit e milostiv și mai bun e săracul decât omul mincinos.

23. Frica Domnului e spre viață și întru plinire să va zăbovi fără de certare rea.

*Jos 26, 15.

24. *Ascunde-și leaneșul mâna supt susuoară, nici la gura sa nu o apropie.

*Jos 21, 11.

25. *Bătându-să cel necurat, cel nebun mai înțelept va fi; iară de vei certa pre cel înțelept, va înțeleage învățătura.

26. Cel ce năcăjaște pre tatăl și lungeaște pre mumă-sa ocără și nefericit iaste.

27. Nu înceta, fiule, a auzi învățătura, nici să nu știi cuvintele științii.

28. Martorul nedrept huleaște judecata și gura celor fără leage îmbucă nedreptatea.

29. Gata sânt judecățile hulitorilor și maiuri ucigătoare trupurilor celor nebuni.

Cap 20

Neînfrânat lucru e vinul. Despre cel ce păcătuiaște împotriva împăratului și a lăsa prigonirile. Leaneșul ce nu lucră pentru frig. Împăratul în scaun. Nu poate cineva zice că are inimă curată. Cântariu și cântariu. A nu iubi somnul. Rău iaste, || zice cumpărătorul. Pâinea minciunii. Cel ce deascope ascunsele. A nu da rău pentru rău. Îmbucarea sfinților. Moștenirea grabnică. Mila, adevărul și blândețile întăresc scaunul împăratului.

- 185r 1. eînfrânat lucru iaste vinul și gâlcevitoare beția; oricine cu acestea să desfetează nu va fi înțelept.
2. Ca răgnitul leului, așa și groaza împăratului; cine-l întărită păcătuiaște în sufletul său.
3. Cinste e omului ce să desparte de vrăjbi, iară toți nebunii să meastecă cu o gură.
4. Pentru frig, leaneșul n-au vrut a ara; cerși-va, dară, vara și nu i să va da.
5. Ca apa adâncă, așa e sfatul în inima omului, ci omul înțelept îl va scoate.
6. Mulți oameni milostivi să cheamă, iară omul credincios cine-l va găsi?
7. Dreptul cel ce umblă întru unirea sa fericiți după sâne fiii va lăsa.
8. Împăratul ce șade în scaunul judecării răsipeaște tot răul cu vederea sa.
9. *Cine poate zice: „Curată iaste inima mea, curat sânt de păcat?” *3 Împăr. 8, 45
10. Cântariu și cântariu, măsură și măsură; amândoa sint urâte la Dumnezeu. 2 Par. 6, 36.
11. Din strădaniile sale să cunoaște pruncul de sânt curate și drepte faptele lui. Ecli. 7, 21.
12. Ureachea a auzi și ochiul a vedea, Domnul le-au făcut amândoa. 1 Ioan 1, 8.
- 185v 13. Să nu iubeaști somnul, ca să nu te apease lipsa; | deșchide-ți ochii și te satură de pâini. Sus 11, 1.
14. „Rău e, rău e!” zice tot cumpărătorul; și deacă să va depărta, atunci să va făli. Jos stih 23.
15. Iaste aur și mulțime de pietri scumpe și vas scump buzele înțelepciunii.
16. *Ia văjmântul celui ce s-au chizeșuit pentru cel strein; și pentru cei dinnafară ia zălog de la el. *Jos 27, 13.
17. Dulce e omului pâinea minciunii, și după aceea să va umplea gura lui de bani de socotit.
18. Gândurile cu sfaturi să întăresc și cu stăpâniri să chivernisesc războaiele.
19. Cu cel ce dezvăleaște ascunsele și umblă cu vicleșug și lățește buzele sale nu te mesteca.
20. *Cel ce-și blastămă tatăl și muma, i să va stânge candila în mijlocul întunecării. *Ieșir. 21, 17.
21. Moștenirea la care să grăbește dintâiu, mai pre urmă să va lipsi de blagoslovenie. Preoț. 20, 9.
22. *Nu zice: „Voiu răsplăti răul”; aștaptă pre Domnul și te va izbăvi. Math. 15, 4.
23. Urăciune iaste la Domnul cântariul și cântariul, cumpăna vicleană nu e bună. *Râm. 12, 17.
24. De la Domnul să îndreptează pașii omului; iară cine dintre oameni poate cunoaște calea sa? 1 Thesal. 5, 15. 1 Petru 3, 9.
25. Cădere iaste omului a îmbuna pre cei sfinți și după făgăduiri a tăgădui.
26. Răsipeaște pre cei necredincioși împăratul înțelept și pleacă preste ei bolta.
27. Candila Domnului, răsuflarea omului, carea cercetează toate ascunsăle pântecelui. ||
- 186r 28. Mila și adevărul păzesc pre împăratul și să întărește cu milostivirea tronul lui.
29. Săltarea tinerilor, tăria lor; și vrednicia bătrânilor, căruntețele.
30. Vânătoarea ranii va ștearge ceale reale și loviri ceale dinlontrul pântecelui.

Cap 21

Inima împăratului în mâna Domnului, Căruia mila și judecata mai vârtos îi plac decât jârtvele. Cel ce strânge comoară cu nedreptul. Mai bine-i a șede în undețul podirii de casă decât iproci. Cel ce ascultă ureachiia săracului iproci. Cel ce iubește ospețele. Pentru cel drept să va da cel necredincios. Cel ce păzește gura sa. Pofteleucid pre cel leaneșu. Nu iaste înțelepciune împotriva Domnului. Calul gătit la războiu iproci.

1. a despărțirile apelor, așa inima împăratului în mâna Domnului; oriîncătro va vrea, o va pleca.
2. *Toată calea omului dreaptă i să veade, iară inimile le spânzură Domnul. *Sus 16, 2.
3. A face milă și judecată mai vârtos place Domnului decât jârtvele.
4. Înălțarea ochilor e lățimea inimii; candila necredincioșilor, păcatul.
5. Gândurile celui tare pururea în prisosire, iară tot leaneșul pururea iaste în lipsă.
- 186v 6. Cine adună comori cu limbă de minciună deșert și neinimos iaste și să va împinge în lațurile morții.

7. Răpirile necredincioșilor îi vor trage, că n-au vrut a face judecată.
 8. Cea răzvrătită calea omului streină iaste, iară a celui curat drept e lucrul.
 *Jos 25, 24. 9. *Mai bine e a șeada în undețul podirii casii decât cu muiarea limbută și în casă de obște.
 10. Sufletul necredinciosului pofteaște răotatea; nu să va milostivi aproapelui său.
 11. Certându-să necuratul, mai înțelept va fi mititelul și, de va urma pre cel înțelept, va lua știința.
 12. Gândeaște dreptul de casa necredinciosului, să tragă necredincioșii de la rău.
 13. Cine-și astupă ureachea la strâgarea săracului și el va strâga și nu să va auzi.
 14. Darul ascuns stânge mâniile, și darul în sân, urgiia mare.
 15. Bucurie iaste dreptului a face judecată și spaimă celor ce lucrează nedreptate.
 16. Omul ce va rătăci de la calea învățaturii în ceata urieșilor va petrece.
 17. Cel ce iubeaște suspeațele în lipsă va fi; cel ce iubeaște vinul și ceale grase nu să va îmbogăți.
 18. Pentru cel drept să dă necredinciosul, și pentru cei drepti, cel nedrept.
 *Ecli. 25, 23. 19. *Mai bine e a lăcui în pământ pustiiu decât cu muiarea sfăditoare și mâniașă. || 187r
 20. Comoară dorită și untdelemn în casa dreptului, și omul nepreceptut îl va răsipi.
 21. Cel ce urmează dreptatea și mila va afla viață, dreptate și slavă.
 22. În cetatea celor tari s-au suit cel înțelept și au strâcat tăria nădejdi ei.
 23. Cel ce-și păzește gura și limba păzește-și de nevoi sufletul său.
 24. Cel mândru și trufașu să cheamă neînvățat, care întru mânie lucrează mândrie.
 25. Pofteteucid pre cel leaneșu, că n-au vrut ceva mânilor lui a lucra.
 26. Toată zioa pofteaște și dorește, iară cel drept va dărui și nu va înceta.
 *Sus 15, 8. 27. *Jârtvele necredincioșilor sânt urâte, că să aduc din tâlhărie.
 Ecli. 34, 21. 28. Martorul mincinos va peri, omul ascultătoriu va grăi biruința.
 29. Omul necredincios limbuțește își întărește fața sa, iară cel drept își îndreptează calea sa.
 30. Nu iaste înțelepciune, nu iaste priceapere, nu iaste sfat împotriva Domnului.
 31. Calul să gătească spre zi de războiu, iară Domnul dăruiască mântuirea. |

Cap 22

187v

Lauda numelui bun. Vicleanul ce veade răul. Tânărul lângă calea sa. Cel ce samână nedreptate. Leapadă pre cel hulitoriu. Cel ce iubeaște curăția inimii. Zice leaneșul: „Leul” iproci. Gura ceii streine, nebuniia în inima copilului. Cel ce huleaște săracul. Trebuie să să auză înțelepciunea. Să să ferească chizeașii. Să să fie hotarele ceale de demult. Cel grabnic în lucrul său iproci.

- Ecli. 7, 2. 1 ai bun e numele bun decât bogății multe; preste argint și aur, darul cel bun.
 2 Bogatul și săracul s-au întimpinat; amânduror făcătoriu iaste Domnul.
 3 Cel viclean au văzut răul și s-au ascuns; cel nevinovat au trecut și s-au năcăjit cu pagubă.
 4. Sfârșitul omenii, frica Domnului, bogățiile și slava și viața.
 5. Arme și sabii în calea celui răzvrătit, iară păzitoriu sufletului său îndelungat să departă de eale.
 6. Pildă iaste: tinărul lângă calea sa și, deacă va îmbătrâni, nu să va depărta de dânsa.
 7. Bogatul săracilor poruncește, și cel ce ia împrumut rob iaste cămătaricului.
 8. Cel ce samână nedreptate va săcera cea ||le reale și cu toiagul mâinii sale să va săvârși. 188r
 *Ecli. 31, 28. 9. *Cine-i plecat spre milă să va blagoslovi, că din pâinea sa au dat săracului. Biruință și cinste va cugeta cel ce dă daruri, iară sufletul celor ce priimesc îl va lua.
 10. Leapadă pre cel hulitoriu și va ieși cu el prigonirea și vor înceta pricile și ocărăle.
 11. Cel ce iubeaște curăția inimii pentru harul buzelor sale va avea priiatin pre împăratul.
 12. Ochii Domnului păzesc știința și să înșală cuvintele nedreptului.
 13. Zice leaneșul: „Leul e afară, în mijlocul ulițelor, îmi caută a mă ucide”.
 14. Groapă adâncă gura streinii; căruia s-au mâniat Domnul va cădea într-înșă.
 15. Nebuniia legată iaste în inima copilului și nuiaoa învățaturii o va lunga.
 16. Cel ce huleaște săracul să-și sporească bogățiile da-va el celui mai bogat și va lipsi.
 17. Pleacă ureachea ta și auzi graiurile înțelepților, iară inima o pune la învățatura mea,
 18. Carea frumoasă va fi ție deacă o vei ținea în pântecel tău și va prisosi în buzele tale.
 19. Să fie întru Domnul nădejdea ta; pentru aceea o am și arătat ție astăzi.

- 188v 20. Iată, o am scris ție de trei ori, în | gânduri și în știință,
 21. Să-ți arăt întărirea și graiurile adevărului, a răspunde drept acesteia celor ce te-au trimis.
 22. Nu face sâlnicie săracului că sărac iaste, nici să zdrobești pre cel lipsit în poartă,
 23. Că va judeca Domnul pricina lui și va străpunge pre cei ce au străpuns sufletul lui.
 24. Să nu fii priiatin omului mânios, nici să umbli cu omul nărod,
 25. Ca nu cumva să înveți cărările lui și să iai sminteală sufletului tău.
 26. Să nu fii cu cei ce-și străpung mâinile și carii să dau chizași pentru deatorii,
 27. Că de nu ai de unde întoarce, ce pricină iaste să-ț ia acoperemântul din culcușul tău.
 28. Să nu treci hotarele ceale de demult, care le-au pus părinții tăi.
 29. Văzut-ai om grabnic în lucrul său? Înaintea împăraților va sta, nici va fi înaintea celor necinstiți.

Cap 23

Cum să mânici cu căpeteniia. Nu-s de-a să pofti bogățiile, nici bucatele pizmătareților. Să nu să apease săracii. Să să cearte copilul. Să să caute înțelepciunea. A să depărta de păcătoși și de lacomi. A cinsti || părinții. A fugi de curvă și de beție.

189r

1. Când vei șede să mânici cu căpeteniia, cu deadinsul ia sama ceale ce sânt puse înaintea feații tale,
 2. Și pune cuțitul în gâtlejul tău. Însă de ai în putearea sufletul tău,
 3. Nu pofti din bucatele aceluia în care iaste pânea minciunii.
 4. Să nu lucrezi ca să te îmbogățești, ci priceaperii tale pune modru.
 5. Nu rădica ochii tăi spre averi care nu le poți avea, că-ș vor face arepi ca de pajoră și vor zbura spre ceriu.

189v

6. Nu mânca cu omul pizmătarnic, nici pofti bucatele lui,
 7. Că întru asămănarea vrăjitoriului și a găcitoriului socoteaște ce nu ști.
 „Mâncă și bea!” va zice ție, și mintea lui nu ieste cu tine.
 8. Bucatele ce le-ai fost mâncat le vei borî și-ț vei pierde frumoasele vorbe.
 9. În urechile neînțelepților nu grăi, că vor urgisi învățatura graiului tău.
 10. Nu atinge hotarele pruncilor și în țarina săracilor nu întra,
 11. Că Aproapele lor mare iaste și El va judeca împotriva ta pricina lor.
 12. Între la învățatură inima ta, și urechi|le tale la cuvintele științii.
 13. *Să nu tragi de cătră prunc învățatura; că, de-l vei lovi cu varga, nu va muri. *Sus 13, 20,24.
 14. Tu cu varga îl vei lovi și sufletul lui din iad îl vei izbăvi. Ecli. 30, 1.
 15. Fiiule, de va fi înțelept sufletul tău, bucura-să-va cu tine inima mea,
 16. Și vor sălta rărunchii miei când vor grăi drept buzele tale.
 17. *Nu rävnească inima ta păcătoșilor, ci în teamerea Domnului să fii toată zioa, *Jos 24, 1.
 18. Că vei avea nădeajde în cea mai de pre urmă și așteptarea ta nu să va lua.
 19. Auzi, fiiule, și fii înțelept și îndreptează în cale sufletul tău.
 20. Să nu fii în ospeațele păcătoșilor, nici întru mâncările celor ce aduc cărnuri la mâncare,
 21. Că slujind băuturilor și dând seamne să vor sfârși și să va îmbrăca cu haine adormirea.
 22. Auzi pre tată-tău care te-au născut și nu-i urgisi deacă va îmbătrâni maica ta.
 23. Cumpără adevărul și nu vinde înțelepciunea și învățatura și înțeleagerea.
 24. Săltează cu bucurie tatăl dreptului; cel ce au născut pre cel înțelept să va veseli întru dânsul. ||

190r

25. Bucure-să tatăl tău și maica ta și săltează carea te-au născut.
 26. Dăruiaste-mi, fiiule, inima ta, și ochii tăi căile meale păzască.
 27. Că groapă afundă iaste curva și puț strămt cea streină.
 28. Leșuiaște în cale ca tâlhariul și cari-i va vedea fără grije, îi va ucide.
 29. Căruia e amar? A căruia tatălui amar? Căruia sânt vrajbe? Căruia gropi? Căruia fără pricină rane? Căruia roșirea ochilor?
 30. Au nu celor ce zăbovesc la vin și să sânguesc a bea păharele?
 31. Nu privi la vin când îngălbineaste, când va străluci în glaje fața lui; întra blând,
 32. Ci mai pre urmă va mușca ca șarpele și ca vasiliscul va vărsa veninul.
 33. Ochii tăi vor vedea ceale streine și inima ta va grăi ceale răzvrătite.
 34. Și vei fi ca cel ce doarme în mijlocul mării și ca cărmaciul somnuros pierzând cărna.
 35. Și vei zice: „Bătutu-m-au, ci nu m-au durut, trasu-m-au, și n-am simțit. Când mă voiu deștepta și iarăși vinurile voiu afla?”

Cap 24

Răvnirea celor răi. Înțelepciunea și deprindere. | Gândirea nebunului. A învăța pre cei asupriți. 190v
 Cu învățătura ca cu mierea a să sluji. A nu leșui celui drept. Cădearea nepriiatinului. Hulitorii.
 Drept a judeca. Pre nime cu cuvinte a apleca, nici răului rău a răsplăti. Țarina leaneșului.
 Leaneșului somnoros vine lipsa.

- * Sus 23, 17. 1. u răvni oamenilor răi, nici dori a fi cu dânșii,
 2. Că răpiri cugetă mintea lor și înșelăciuni buzele lor.
 3. Cu înțelepciunea să va zidi casa și cu priceaperea să va întări.
 4. Cu învățătura să vor umplea pivnițele, toată avearea cea scumpă și frumoasă.
 5. Omul înțelept tare iaste, și omul învățat, vărtos și puternic.
 6. Că cu rânduială să înceape războiul și va fi mântuire unde multe sfaturi sânt.
 7. Înalta nebunului înțelepciune în poartă nu-ș va deșchide gura.
 8. Cel ce gândește a face reale bolund să va chema.
 9. Gândirea nebunului păcat iaste, și urăciune hulitoriu de oameni.
 10. De vei deznădăjdui obosât în zioa strămturii, să va împuțina tăriia ta.
 * Psam 81, 4. 11. *Scoate pre cei ce-i duc la moarte, și pre cei ce-i trag la perire a-i slobozi nu înceta. 191r
 12. De vei zice: „Nu agiunge puterea!” , Cel ce veade || inima, Acela înțeleage, și pre
 Cel ce ține sufletul tău nimic nu-l înșală; răsplăti-va omului după faptele sale.
 13. Mănâncă, fiule, miere, că bună e și fagurul prea dulce grumazului tău.
 14. Așa și învățătura înțelepciunii sufletului tău, carea aflând-o, vei avea întru ceale mai
 de pe urmă nădeajde și nădejdea ta nu va peri.
 15. Nu aleșui și cerca necredință în casa dreptului, nici bate odihna lui,
 16. Că de șapte ori va cădea dreptul și să va scula, iară necredincioșii vor cădea în rău.
 17. Când va cădea nepriiatinul tău nu te bucura, și întru cădearea lui nu sălțeze inima ta,
 18. Ca nu doară să vază Domnul și să nu-l placă și să ia de la Dânsul mâniia Sa.
 19. Nu te certa cu cei răi, nici răvni celor necredincioși.
 20. Că nu au nădeajde de răul celor viitoare și candila celor necredincioși să va stânge.
 21. Teame-te de Domnul, fiule, și de împăratul, și cu cei hulitori nu te amesteca,
 22. Că de năpraznă să va scula perirea lor și cădearea amânduror cine o cunoaște?
 *Preoți 19, 15. 23. Și aceastea înțelepților: *a cunoaște fața în judecată nu e bine.
 2 Leage 1, 17; 24. Pre cei ce zic necredinciosului: „Drept ești!” , blăstăma-i-vor noroadele și-i vor urgisi
 16, 19. neamurile.
 Ecli. 42, 1. 25. Cei ce-l vădesc să vor lăuda și preste a | ceaia va veni blagoslovenie. 191v
 26. Buzele va săruta cel ce răspunde cuvinte dreapte.
 27. Gătește afară lucrul tău și cu deadinsul chivernisește țarina ta, ca după aceeaa
 să zidești casa ta.
 28. Nu fi martor deșert împotriva vecinului tău, nici apleca pre cineva cu buzele tale.
 *Sus 20, 22. 29. *Nu zice: „Precum mi-au făcut, așa îi voi face. Răsplăti-voiu fieștecăruia după lucrul său” .
 30. Prin țarina omului leaneșu am trecut și prin via omului nebun.
 31. Și iată, toată o împluse urzicile și acoperise fața ei spinii și păreatele ei cel de pietri
 era strâcat.
 32. Carea văzând, am pus în inima mea și cu pilda am deprins învățătura.
 33. „Puțin – am zis – vei durmi, puțin vei durmita, puțin vei împreuna mânilă să odihnești” .
 34. Și va veni ție ca alergătoriu lipsa, și cerșirea ca omul întrarmat.

Cap 25

Slava lui Dumnezeu și a împăratului. Inima împăratului. Rugina care-i și necredința. Să nu te
 înalți. Să nu hulești. Tainele să ți le ții. Meare de aur și cercei de aur. Frigul în săcerișu. Nor
 fără ploaia. Limba moale. Miiare aflată. Săgeată ascuțită. Dinte putred. Oțătul. Moliia. Bine fă
 nepriiatinului. Undețul podirii casii. Apă rece. Fântâna turburată. Mult mâncat din miiare.
 Cetatea fără zid. ||

1. i aceastea pildele lui Solomon, care le-au întors oamenii lui Ezechie, împăratului 192r
 Iudei.
 2. Slava lui Dumnezeu iaste a tainii cuvântul, și slava împăratului, a cerceta graiul.
 3. Ceriul sus și pământul jos, și inima împăraților, neispită.

4. Ia rugina din argint și va ieși vasul curat.
 5. Ia necredința din fața împăratului și să va întări cu dreptatea thronul lui.
 6. Să nu te arăți slăvit înaintea împăratului și în locul celor mari să nu stai.
 7. Că mai bine e să-ți zică: „Suie-te aici!”, decât să te smerească înaintea căpeteniei.
 8. Ceale ce au văzut ochii tăi nu le scoate în prigonire minteani, ca să nu le poți îndrepta după ce vei necinsti pre priiatinul tău.
 9. Pricina ta o isprăvește cu priiatinul tău și taina nu o dezvăli celui strein,
 10. Ca nu cumva să te mustre deacă va auzi și a te probazi să nu înceate.
 Darul și prieteșugul izbăvesc; care ți le ține, ca să nu fii vreadnic de probazire.
 11. Meare de aur, paturi de argint, cel ce grăiaște cuvântul în vremea sa.
 12. Cercel de aur și mărgărit strălucind, cel ce vădește pre cel înțelept și ureachea ascultătoare.
 13. Ca frigul zăpăzii în zioa săcerișului, așa solul credincios celui ce l-au trimis; sufletul acestuia a odihni îl face.
- 192v 14. Nor și vânt și ploii neurmând, omul slăvit și care nu plinește ceale făgă | duite.
 15. *Cu răbdarea să va îmblânzi căpeteniia, și limba moale va frânge învârtoșarea. *Sus 15, 1.
 16. Miere ai aflat; mănăcă câtu-ți-i destul, ca nu, săturându-te, să o borăști.
 17. Trage-ți piciorul din casa vecinului tău, ca nu cândva, săturându-să, să te urască.
 18. Pușcă și sabie și săgeată ascuțită, omul ce grăiaște împotriva aproapelui său mărturie mincinoasă.
 19. Dinte putrâd și picior obosit, cel ce nădăjduiaște spre necredincios în zioa nevoii,
 20. Și pierde contoșul în zioa frigului. Oțat în salitru, cel ce cântă viersuri inimii reale.
 Precum molia în văjmânt și viermele în lemn, așa întristarea omului strică inima.
 21. *De va flămânzi neprietianul tău, hrănește-l; de va însătoșa, dă-i apă să bea, *Râm. 12, 20.
 22. Căci cărbuni vei aduna preste capul lui și Domnul va răsplăti ție.
 23. Vântul crevețul răsipește ploile și fața întristată, pre limba cea hulitoare.
 24. *Mai bine a șede în undețul podirii casii decât cu muierea limbută și în casă de obște. *Sus 21, 9.
 25. Apă reace sufletului sătios și solul bun din loc departe.
 26. Izvor turburat cu piciorul și vână ruptă, dreptul ce cade înaintea necredinciosului.
 27. ^[*] Precum cel ce miere multă mănăcă nu i-i bine, așa cel ce ispitește mărirea să va
- 193r apăsa | | de slavă. *Ecli. 3, 22.
 28. Ca cetatea deșchisă și fără încingere de zid, așa omul ce nu poate, grăind, conteni duhul său.

Cap 26

Slava în cel bolund. Pasere ce zboară. Zbiciul calului. A răspunde nebunului. Solul nebun. Pilda nebunului. Cinstea neînțeleptului. Cel ce pune bolundului tăcere. Cănele la borât. Cel înțelept cu judecata sa. A să mesteca vrajbei. Cel ce vatămă priiatinul. Clevetitorul. Mâniosul. Buze umflate. Nepriiatinul. Cel ce acopere mâniia. Care sapă groapă. Limba înșelătoare.

1. recum neaoa vara și ploile în săceriș, așa necuvioasă iaste bolundului slava.
 2. Precum cea zburătoare la altele zboară și paserea acar încătro mergând, așa blăstămul în deșert grăind spre careva va veni.
 3. Zbiciul calului și hățul asinului și toiagul în spatele neprecepturilor.
 4. Nu răspunde nebunului după nebuniia sa, să nu te faci aseamenea lui.
 5. Răspunde nebunului după nebuniia sa, ca să nu i să vază a fi înțelept.
 6. Șchiop cu picioarele iaste și neleguire bând cel ce trimite cuvinte prin sol nebun.
 193v 7. Precum șchiopul în zădar are pulpe fru | moasă, așa necuvioasă iaste în gura nebunilor pilda.
 8. Precum cel ce trimite piatră în grămada lui Miercurie, așa cel ce dă neînțeleptului cinste.
 9. Precum spinele de s-ar naște în mâna bețivului, așa pilda în gura bolundului.
 10. Judecata sfârșăște pricinile și cel ce pune nebunului tăcere îmblânzește mâniile.
 11. *Ca cănele ce să întoarce la borâtul său, așa cel nepriceput care procitește nebuniia sa. *2 Petru 2, 22.
 12. Văzut-ai om ce i să pare a fi înțelept? Mai vartos decât el va avea nădeajde cel neînțelept.
 13. Zice leaneșul: „Leul iaste în cale și leița în drumuri!”
 14. Precum ușa să întoarce în țâțâna sa, așa leaneșul în pătișorul său.
 15. *Ascunde leaneșul mâna supt susoara sa și ostenește de o va întoarce la gura sa. * Sus 19, 24.

16. Mai înțelept i să pare leaneșul a fi decât șapte bărbați ce grăiesc știința.
 17. Ca cel ce cuprinde cu urechile cânele, așa cel ce treace nerăbdând și să meastecă vrăjbii altuia.
 18. Precum vinovat iaste cel ce trimite săgeți și lănci spre moarte,
 19. Așa omul cel ce vatămă cu înșelăciune pre priiatinul său; și deacă să va vădi, zice: „Glumind am făcut!”
 20. Deacă vor scădea leamnele, să va stânge fo| |cul și, contenindu-să hulitoriul, vor înceta prigonirile. 194r
- * Sus 15, 18. 21. Precum cărbunii stânși spre cei aprinși și leamnele pe *foc,
 Așa omul mânios deștaptă vrăjbile.
 22. Cuvintele hulitoriului, ca niște curate, și acealea ajung până la ceale dinlontru pântecelui.
 23. Precum cu argint necurat ai vrea a împodobi un vas de lut, așa buzele umflate cu inima rea însoțite.
 24. Din buzele sale să cunoaște nepriiatinul când va coace în inimă vicleșuguri.
 25. Când va slobozi glasul său, nu creade, că șapte vicleșuguri sânt în inima lui.
 26. Cel ce acopere ura cu înșelare, dezvăli-să-va răotatea lui în sfat.
 27. Cel ce sapă groapă cădea-va într-înșă și cel ce ce prăvale piatra să va întoarce la el.
 28. Limba înșelătoare nu iubeaște adevărul și gura lunecătoare lucrează căderi.

Cap 27

A nu să fâli cu zioa de mâne. A nu te lăuda însuși. Mânia nebunului cât e de cumplită. Certarea la arătare. Ranele celui ce iubeaște. Sufletul săturat. Vecinul aproape. Chizeașul pentru cel strein. Muiarea limbută. Iadul nesățios. Ispiteaște-să omul cu gură de laudă. Nebunul pisat. Fața dobitocului cunoaște. | Laptele caprelor spre mâncare. 194v

1. u te fâli spre mâne, neștiind ce va naște zioa viitoare.
 2. Laude-te streinul, iară nu gura ta; cel de aiuri, iară nu buzele tale.
 3. *Grea e piatra și greu năsipul, iară mânia nebunului decât amândoao mai grea.
 4. Mânia nu are milă, nici pornita iuțime; și pornirea celui întârâtat cine o va putea suferi?
 5. Mai bună e certarea la arătare decât dragostea ascunsă.
 6. Mai bune sânt bătăile celui ce iubeaște decât vicleanele sărutări ale celui ce ureaște.
 7. *Sufletul sătul va călca fagurul, și sufletul flămând și ce-i amar în loc de dulce va mânca.
 8. Ca paserea ce treace din cuibul său, așa omul ce lasă locul său.
 9. Cu ungerea și cu multe fealiuri de mireazme să veseleaște inima și cu sfaturi bune ale priiatinului să îndulcească sufletul.
 10. Priiatinul tău și priiatinul tătâni-tău nu-i părăsi și în casa fratelui tău nu întra în zioa năcazului tău.
 Mai bun e vecinul aproape decât fratele departe.
 11. Învață înțelepciune, fiiule, și veselește inima mea, ca să poți răspunde cuvânt celui ce probozează.
 12. Cel măiestru, văzând răul, ascuns iaste; pruncii, trecând, au sprijinit primejdiia.
 13. *Ia vășmântul celui ce s-au închizășuit | | pentru cel strein, și pentru cei de aiuri ia de la el zălog. 195r
 14. Cel ce blagosloveaște pre aproapele său cu glas mare, de noapte sculându-se, aseamenea va fi celui ce blastămă.
 15. *Acoperișurile ce picătoresc în zi de frig și muierea limbută să asamănă.
 16. Cel ce o țâne, ca cel ce ține vântul, și untdelemn al dreapte sale va chema.
 17. Fierul cu fier să ascute și omul ascute fața priiatinului său.
 18. Cel ce ține smochin va mânca rodul lui, și cel ce e păzitoriu stăpânului său să va mări.
 19. Precum în ape străluceaște fața celor ce să uită, așa inimile oamenilor arătate sânt înțelepților.
 20. Iadul și pierderea niciodată să umplu; așa și ochii oamenilor nesățioși sânt.
 21. *Precum să cearcă în coh argintul și în cuptoriu aurul, așa să cearcă omul cu gura celui ce-l laudă. Inima necredinciosului cearcă ceale reale, iară inima dreaptă caută știința.
 22. De vei pisa pre cel nebun în pio, ca păsatul de orzu, lovindu-l deasupra pila, nu să va lua de la el nebuniia lui.
- *Ecli. 22, 18.
 *Iov 6,7.
 *Sus 20, 16.
 *Sus 19, 13.
 Ecli. 14, 9.
 *Sus 17, 3.

23. Cu deadinsul cunoaște fața dobitocului tău și turmele tale socoteaște.
 24. Că nu vei avea pururea puteare, ci cununa să va da în neam și în neam.
 25. Deșchisu-s-au câmpurile și s-au arătat ierburi verzi și s-au adunat fânuri din munți,
 195v 26. *Miei spre văjmântul tău și iezi spre prețul | câmpului. *1 Tim. 6, 8.
 27. Destul fie ție laptele de capră spre bucatele tale și spre ceale de lipsa casei tale și spre hrană slujnicilor tale.

Cap 28

Pentru fuga necredinciosului și neteamerea dreptului. Pentru păcatele pământului, multe căpeteniile lui. Săracul ce huleaște pre sărac. Cel ce nu vrea a asculta de leage. Săracul unit și bogatul necurat. Bucuria dreptilor. Cel ce tăinuiaște tâlhăriile sale. Cel fericit pururea cu grije. Căpeteniia necredincioasă, ca leul. Povățuitoriul lipsit de priceapere. Cel ce-și lucră pământul. Cel ce trage de la tată-său.

1. uge necredinciosul nime gonindu-l, iară dreptul, ca leul îndrăznind, fără frică va fi.
2. entru păcatele pământului, mulți căpeteniile lui, și pentru înțelepciunea omului și știința celor ce să zic, viața dulce mai lungă va fi.
3. Omul sărac ce huleaște pre săraci aseamenea iaste vihorului năpraznic în care să gătească foamea.
4. Cei ce părăsesc leagea laudă pre cel necredincios, cei ce o păzască să aprind împotriva lui.
5. Oamenii răi nu gândesc de judecată, iară cei ce caută pre Domnul socotesc toate.
6. *Mai bun e săracul ce umblă într-o unire sa decât bogatul în căi necurate. *Sus 19, 1.
7. Cel ce păzească leagea fiu înțelept iaste, iară cel ce paște pre cei mîncători rușinează pre tată-său.
8. Cel ce grămădească bogății, din camete și împrumutări, celui îndurat spre săraci le adună.
9. Cel ce-și abate urechile să nu auză leagea, rugăciunea lui va fi urgisită.
- 196r 10. Cel ce încelueie pre cel drept în cale rea într-o peril | rea sa va cădea și cei uniți vor stăpâni averile lui.
11. Înțelept a fi i să pare omului bogat, iară cel sărac înțelept îl va cerceta.
12. Întru bucuria dreptilor multă slavă iaste, împărățind necredincioșii căderile oamenilor.
13. Cel ce-și ascunde tâlhăriile nu să va îndrepta, iară cel ce le va mărturisi și le va părăsi milă va agiunge.
14. Fericit omul cel ce e pururea îngrijat, iară cel ce iaste cu mintea vărtoasă va cădea spre rău.
15. Leu răgnind și urs flămând e căpeteniia necredincioasă preste norodul sărac.
16. Povățuitoriul lipsit de minte pre mulți va apăsa cu hula, iară cel ce urească lăcomiia, lungi vor fi zilele lui.
17. Omul ce hulească sângele sufletului, de va fugi până la baltă, nime nu-l va sprijini.
18. Cel ce umblă unit să va mântui; cel ce umblă în căi necurate odată va cădea.
19. *Cel ce-ș lucră pământul să va sătura de pâini, iară cel ce urmează leanea să va umplea de lipsă. *Sus 12, 11. Ecli. 20, 30.
20. Omul credincios mult va fi laudat, *iară cel ce grăbească a să îmbogăți nu va fi nevinovat. *Sus 13, 11 și 20, 21.
21. Cel ce cunoaște în judecată fața nu bine face, acela și pentru o bucată de pâine lasă adevărul.
22. Omul ce grăbească a să îmbogăți și altora pizmuiască nu ști când va veni lipsa.
23. Cel ce ceartă pre om har după aceea va afla la dânsul mai vârtos decât cel ce înceluească prin blândețele limbii.
- 196v 24. Cel ce trage ceva de la tată-său și de la mumă-sa și zice aceasta a nu fi păcat, părtașu | ucigașului iaste.
25. Cel ce să aruncă și să desfată prigoniri stăpânească, iară cel ce nădăjduiește într-o Domnul să va însănătoșa.
26. Cel ce nădăjduiește într-o inima sa nebun iaste, iară cel ce umblă înțelepțească, acela să va mântui.
27. Cel ce dă săracului nu va lipsi, cel ce urgisească pre cel ce să roagă va sprijini lipsa.
28. Când să vor scula necredincioșii, să vor ascunde oamenii; când aceia vor muri, să vor înmulți dreptii.

Cap 29

Cel ce nu ascultă pre cel ce ceartă. Sporirea dreptilor. Iubirea înțelepciunii. Împăratul drept. Priiatinul blând. Cei necurați. A să certa cu cel nebun. Bărbații sângiurilor. Cel ce-și scoate tot duhul. Cuvinte de minciuni. Săracul și împrumutătorul. Împăratul drept. Certarea. Sporirea necredincioșilor. Învață-ți fiul! Prorocia grabnic a grăii. Cel ce-ș hrănește gingașu sluga. Mâniosul. Trufașul. Cel ce să împărtășază cu furul. Cel ce să teame de om. Cei drepti urgisesc pre cel necredincios și el pre ei.

1. mului cel ce cu cerbice vârtoasă urgisește pre cel ce-l ceartă, degrabă îi va veni perirea și sănătate a nu-l va urma.
2. ntru sporirea dreptilor să va veseli obște; cei necredincioși luând împărăția, va geame norodul.
- *Luc. 15, 13. 3. Omul ce iubește înțelepciunea veselește pre tată-său, *iară cel ce hrănește curvele va perde averile.
4. Împăratul drept rădică țara, omul lacom o strică.
5. Omul cel ce cu cuvinte blânde și spoite grăiaște priiatinului său cursă întinde picioarelor lui. ||
6. Pre omul necredincios ce păcătuiaște îl va cuprinde lațul și cel drept va lăuda și să va bucura. 197r
7. Cunoaște dreptul pricina săracilor; cel necredincios nu cunoaște știința.
8. Oamenii necurați răsipesc cetatea, iară înțelepții întorc urgia.
9. Omul înțelept, de să va certa cu cel nebun, acar de să va mâniia, acar de va râde, nu va afla odihnă.
10. Bărbații sângiurilor urâsc pre cel unit, iară cei drepti caută sufletul lui.
11. Tot duhul său scoate cel nebun; cel înțelept petrece și ține spre lenevire.
12. Căpeteniia care bucuros ascultă cuvintele minciunii toți slujitorii are necredincioși.
13. Cel sărac și cel ce împrumută s-au întâmpinat; amânduror luminătoriu iaste Domnul.
14. Împăratul ce judecă întru dreptate pre cei săraci, thronul lui în veac să va întări.
15. Varga și certarea doresc înțelepciunea, iară copilul ce să lasă în voia sa rușinează pre maică-sa.
16. Întru mulțirea necredincioșilor să vor înmulți tâlhăriile, și dreptii căderile lor vor vedea.
17. Învață-ți fiul și te va stănpăra și va da desfătare sufletului tău.
18. Deacă va scădea prorocia, să va răsipi norodul, iară cel ce păzește leagea fericit iaste.
19. Sluga nu să poate învăța cu cuvintele, că ce-i zici înțeleage și a răspunde nu bagă în seamă.
20. Văzut-ai om grabnic a grăii? Nebuniia mai vartos să poate nădăjdui decât certarea lui. |
21. Cel ce jingașu din pruncie își hrănește sluga, după aceea il va simți neascultătoriu. 197v
22. Omul mânios întărâtă vrajbele și cel ce e lesne spre urgie va fi mai plecat a păcătui.
- *Iov 22, 29. 23. *Pre cel mândru urmează smerirea, și pre cel smerit cu duhul va sprijini mărirea.
24. Cel ce să împărtășaște cu furul ureaște-și sufletul; pre cel ce să joară îl aude și nu-l spune.
25. Cel ce să teame de om curând va cădea, cel ce nădăjduiaște întru Domnul să va rădica.
26. Mulți caută fața căpeteniii și judecata fieștecărora de la Domnul iase.
27. Urgisesc dreptii pre bărbatul necredincios și urgisesc necredincioșii pre cei ce sânt în cale dreaptă.

Cap 30

Omul cel aproape de Dumnezeu să judecă pre sine neînțelept a fi și lucrurile lui Dumnezeu necuprinse. Cuvântul lui Dumnezeu înfocat, căruia nimic nu să adaoge. Depertează deșertăciunea, cuvintele minciunii, cerșirea și bogățiile. A nu pârî sluga la stăpânul său. Câteva neamuri necurate. Doi sugători de sânge. Trei nesățioase. Ochiul ce înșală pre tatăl. Trei greale. Prin trei să clătește pământul. Patru ceale mai mici ale pământului. Trei bine pășitoare. Cel ce foarte mulge.

1. uvintele fiului borătoriu ce adună vedeaarea carea o au grăit omul cu care iaste Dumnezeu || și carele de la Dumnezeu, cu sâne lăcuind, întărit fiind, zice: 198r
2. „Mai nebunul oamenilor sânt și înțelepciunea omenească nu iaste cu mine.

3. N-am învățat înțelepciunea și n-am cunoscut știința sfinților.
4. Cine S-au suit în ceriu și S-au pogorât? Cine au ținut duhul în mâinile Sale? Cine au legat apele ca într-un văjmânt? Cine au deșteptat toate hotarele pământului? Cine e numele Lui și cine e numele fiului Lui, de știi?
5. *Tot cuvântul lui Dumnezeu înfocat pavăză iaste celor ce nădăduiesc într-Însul. *Psalm 18, 7.
6. *Să nu adaogi ceva cuvintelor Lui și să te vădești și să te afli mincinos. *2 Leage 4, 2 și 12, 32.
7. De doao Te-am rugat, nu mi le tăgădui mai înainte de ce voiu muri.
8. Deșertăciunea și cuvintele mincinoase departe le fă de la mine.
Cerșire și bogății să nu-mi dai, dăruiaște-m numai ceale de lipsă spre hrana mea,
9. Ca nu cumva, săturat, să mă plec a tăgădui și să zic: «Cine e Domnul?», au, de lipsă silit, să fur și să jur strâmb numele Dumnezeului meu.
10. Nu pârî sluga la stăpânul său, ca nu cumva să te blasteme și să cazi.
11. Neamul ce-și blastămă tatăl și care nu blagosloveaște pre mumă-sa,
12. Neamul care șieși i să veade a fi curat și macar că nu-i spălat de spurcăciunile sale,
- 198v 13. Neamul a căruia înalți sânt ochii și geane|le lui spre ceale înnalte rădicate,
14. Neamul care în loc de dinți are sabii și mâncă cu măsealele sale ca să mănce pre cei lipsiți de pre pământ și pre cei săraci dintre oameni.
15. Sugătoriul de sânge doao feate are, ce zic: «Adă! Adă!»,
Trei sânt nesățioase și al patruea ce nici odânăoară zice: «Destul!»:
16. Iadul și gura zgăului și pământul care nu să satură de apă, iară focul nice odânăoară zice «Destul!»
17. Ochiul ce înșală pre tatăl și care urgiseaște născutul maicii sale sape-l corbii din răpegiuni și să-l mănce fiii pajerii.
18. Trei sânt greale mie și al patruea togma nu-l știu:
19. Calea paserii în ceriu, calea șarpelui pre piatră, calea corăbii în mijlocul mării și calea omului în tinereațe.
20. Așea iaste și calea muierii preacurve carea mănca și, ștergându-și gura, zice: «N-am făcut rău!»
21. Prin trei să clătește pământul și al patruea nu poate suferi:
22. Prin slugă când va împărăți, prin nebun când să va sătura de pâine,
23. Prin muiarea urăcioasă când să va mărita și prin slujnică când va fi moșteană stăpânii sale.
24. Patru sânt mai-micile pământului și acealea sânt mai înțeleapte decât înțelepții:
25. Furnicile, norodul cel slab, ce-și gătește în săcerișu hrană; | |
- 199r 26. Iepurașul, gloata cea neputincioasă ce-și pune în piatră culcușul său;
27. Împărat lăcusta nu are și ies toate prin turmele sale;
28. Painjenul strălucit în mâni să razimă și zăboveaște în casele împăratului.
29. Trei sânt care bine umblă și al patruea, ce umblă fericit.
30. Leul, mai tarele fierilor, nu să va spăimânta de întâmplarea nimărui;
31. Cocoșul cu coapsele încinse și areatele; nici iaste împărat care să-i stea împotivă.
32. Iaste care nebun s-au arătat după ce s-au rădicat spre înălțime, că, de-ar fi înțeles, gurii ș-ar fi pus mâna.
33. Iară cel ce strânge tare ugerile a stoarce laptele stoarce unt, și carele prea tare mulge stoarce sânge, și cel ce întărătă mâniile aduce vrajbele.

Cap 31

Îndeamnă ca să nu dai muierilor avearea ta, nici împăraților vin, ci celor măhniți. Deșchide gura ta mutului. Izbândaște pre cel lipsit. Lauda și lucrul cel rar al muierii tare. Frumseătea, daru înșelătoriu.

- 199v 1. uvintele lui Lamuil împăratului, vedeaarea cu carea l-au învățat maică-sa: |
2. „Ce, iubitul meu? Ce, iubitul pântecelui meu? Ce, iubitul făgăduințelor mele?”
3. Să nu dai muierilor avearea ta și bogățiile tale a șterge împărății.
4. Să nu împăraților, o, Lamuil, să nu dai împăraților vin, că nici o taină iaste unde împărătește beția.
5. Și nu doară să bea și să uite judecățile și să schimbe pricina fiilor săracului.

6. Dați beutură celor mănâni și vin celor cu sufletul amar.
7. Beaie și să uite sărăciia sa și de durearea sa să nu-și mai aducă aminte.
8. Deșchide gura ta mutului și pricinilor tuturor fiilor care trec.
9. Deșchide gura ta, judecă ce e drept și judecă lipsitului și săracului.
10. Muiare tare cine va afla? Departe și din marginile ceale mai de pre urmă prețul ei!
11. Nădăjduit-au într-înșă inima bărbatului său și nu va avea lipsă de jafuri.
12. Răsplăți-va bine și nu rău întru toate zilele vieții sale.
13. Căutat-au lână și în și au lucrat cu sfatul mânilor sale.
14. Făcutu-s-au ca corabiia neguțatorului de departe aducând pâinea sa.
15. Și de noapte s-au sculat și au dat pradă caznicilor săi și bucate slujnicilor sale. || 200r
16. Socotit-au țarina și o au cumpărat; din rodul mâinilor sale au sădit vie.
17. Încins-au cu tărie coapsele sale și au întărit brațul său.
18. Gustat-au și au văzut că bună iaste neguțătoria ei; nu să va stânge noaptea candila ei.
19. Mâna sa o au trimis la ceale tari și deagetele ei au prins fusul.
20. Mâna ș-au deșchis celui lipsit și palmele ș-au întins la cel sărac.
21. Nu-ș va teame casa de frigul zăpăzii, că toți caznicii ei sânt îmbrăcați cu îndoite.
22. Haină pestriță ș-au făcut, vison și urșinic îmbrăcăminte ei.
23. Cinstit e în porți bărbatul ei când va ședea cu bătrânii pământului.
24. Pățilat au făcut și l-au vândut și brâul l-au dat hananeului.
25. Tărie și frumseațe îmbrăcăminte ei și va râde în zioa cea mai de pre urmă.
26. Gura ș-au deșchis înțelepciunii și leagea milostivirii în limba ei.
27. Socotit-au cărările casii sale și pâinea leaneșe n-au mâncat.
28. Sculatu-s-au fiii ei și preafericită o au vestit bărbatul ei și o au lăudat:
29. «Multe feate ș-au adunat bogății, tu ai întrecut pre toate!»
30. Înșelătoriu dar și deșeartă e frumseața; | muiarea ce să teame de Domnul, aceea 200v
va fi lăudată.
31. Dați ei din rodul mâinilor sale și să o laude în porți lucrurile ei!”

